

T.C.
KAHRAMANMARAŞ SÜTÇÜ İMAM ÜNİVERSİTESİ
SAĞLIK BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

**ÇİM HOKEYİ SPORCULARININ HEDEF YÖNELİMİ
VE ALGILANAN MOTİVASYONEL İKLİM
DÜZEYLERİNİN İNCELENMESİ**

Halil DEVECİ

YÜKSEK LİSANS TEZİ
BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR ANA BİLİM DALI

KAHRAMANMARAŞ 2024

T.C.
KAHRAMANMARAŞ SÜTÇÜ İMAM ÜNİVERSİTESİ
SAĞLIK BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR ANA BİLİM DALI

ÇİM HOKEYİ SPORCULARININ HEDEF YÖNELİMİ
VE ALGILANAN MOTİVASYONEL İKLİM
DÜZEYLERİNİN İNCELENMESİ

Halil DEVECİ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

DANIŞMAN

Doç. Dr. Cihat KORKMAZ

Jüri Üyesi

Prof. Dr. Selçuk GENÇAY

Jüri Üyesi

Dr. Öğr. Üyesi Ali Burak TOY

KAHRAMANMARAŞ-2024

TEZ BİLDİRİMİ

Tez içindeki bütün bilgilerin etik davranış ve akademik kurallar çerçevesinde elde edilerek sunulduğunu, ayrıca Tez yazım kurallarına uygun olarak hazırlanan bu çalışmada, alıntı yapılan her türlü kaynağa eksiksiz atıf yapıldığını bildiririm.

Halil DEVECİ

Not: Bu tezde kullanılan özgün ve başka kaynaktan yapılan bildirişlerin, çizelge, şekil ve fotoğrafların kaynak gösterilmeden kullanımı, 5846 sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Kanunundaki hükümlere tabidir.

ÖN SÖZ VE TEŞEKKÜR

Öncelikle araştırmamın her aşamasında görüşleri ve önerileri ile beni yönlendiren, desteğini hiçbir zaman esirgemeyen, bilgi ve tecrübesinden yararlandığım danışman hocam, Sayın Doç. Dr. Cihat KORKMAZ hocama sonsuz teşekkürlerimi sunarım. Anketlerin uygulanması aşamasında büyük bir sabır ve ciddiyetle anketleri doldurarak bu çalışmada büyük pay sahibi olan, vakitlerini çalışmamıza ayıran çim hokeyi sporcularına şükranlarımı sunarım. Ayrıca çalışmamda desteklerini hiçbir zaman esirgemeyen aileme ve arkadaşlarıma teşekkür ederim.

Eylül - 2024

Halil DEVECİ

ÇİM HOKEYİ SPORCULARININ HEDEF YÖNELİMİ VE ALGILANAN MOTİVASYONEL İKLİM DÜZEYLERİNİN İNCELENMESİ

Yüksek Lisans Tezi

Halil Deveci

ÖZET

Bu çalışmanın amacı çim hokeyi sporcularının hedef yönelimi ve algılanan motivasyonel iklim düzeylerinin ne durumda olduğunu değinilen değişkenler açısından araştırmak ve sporcuların hedef yönelimleri ve motivasyonel iklim algıları arasındaki ilişkiyi incelemektir. Araştırmanın çalışma grubunu farklı yaş ve lig kategorilerinden toplam 242 sporcu oluşturmaktadır. Çim hokeyi sporcularına kişisel bilgiler formu sorularıyla “Sporda Hedef (Görev ve Ego) Yönelimi Ölçeği” ve “Sporda Algılanan Motivasyonel İklim Ölçeği” kullanılmıştır. Veriler yüz yüze anket yöntemiyle toplanmıştır. Çalışmanın veri analiz kısmında Betimsel istatistikler, Bağımsız T testi, Kruskal Wallis testi ve tek yönlü varyans analizi (ANOVA) testi uygulanmıştır.

Araştırma sonuçlarına göre, incelenen çim hokeyi sporcularının milli takımda oynama değişkenine göre milli takımda oynamayanların oynayanlara kıyasla ego yöneliminin daha yüksek olduğu ortaya çıkmıştır. Çalışma üzerinde cinsiyet, medeni durum, yaş, eğitim durumu, oynadığı lig, spordan gelir elde etme ve spor yapma süresi değişkenlerine bağlı olarak anlamlı bir fark bulunamamıştır. Çim hokeyi sporcularının hedef yönelimi ve algılanan motivasyonel iklim ilişkilerine bakıldığında, ego yöneliminin sporda algılanan motivasyonel iklim üzerindeki etkisi görev yönelimine göre daha fazladır sonucu çıkmıştır Performans ikliminin hedefe yönelim üzerindeki etkisi ustalık iklimine göre daha fazladır sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler : Çim Hokeyi, Hedef Yönelimi, İklim, Motivasyon, Sporcu

Sayfa Adedi : 70

Danışman : Doç. Dr. Cihat KORKMAZ

INVESTIGATION OF FIELD HOCKEY ATHLETES' GOAL ORIENTATION AND PERCEIVED MOTIVATIONAL CLIMATE LEVELS

Master Thesis

Halil DEVECİ

ABSTRACT

The aim of this study is to investigate the levels of goal orientation and perceived motivational climate of field hockey athletes in terms of the mentioned variables and to examine the relationship between athletes' goal orientation and motivational climate perceptions. The study group of the research consists of 242 athletes from different age and league categories. Field hockey athletes were asked the questions of Personal Information Form, "Scale of Goal (Task and Ego) Orientation in Sport" and "Scale of Perceived Motivational Climate in Sport". The data were collected by face-to-face questionnaire method. In the data analysis part of the study, descriptive statistics, Independent T test, Kruskal Wallis test and one-way analysis of variance (ANOVA) test were applied.

According to the results of the research, according to the variable of playing in the national team of the field hockey athletes examined, it was revealed that the ego orientation of those who did not play in the national team was higher than those who played. No significant difference was found in the study depending on the variables of gender, marital status, age, educational status, league played, income from sports, and duration of doing sports. When the relationship between goal orientation and perceived motivational climate of field hockey athletes was analysed, it was concluded that ego orientation has more effect on the perceived motivational climate in sport than task orientation, and performance climate has more effect on goal orientation than mastery climate.

Key Words : Field Hockey , Goal Orientation, Climate, Motivation, Athlete.

Page Number : 70

Supervisor : Assoc. Prof. Dr. Cihat KORKMAZ

İÇİNDEKİLER

	<u>Sayfa No</u>
ÖN SÖZ VE TEŞEKKÜR	I
ÖZET.....	II
ABSTRACT	III
İÇİNDEKİLER.....	IV
1. GİRİŞ	1
1.1. Problem Durumu.....	1
1.2. Amaç	2
1.3. Önem.....	2
1.4. Varsayımlar	2
1.5. Sınırlılıklar	2
2. GENEL BİLGİLER.....	3
2.1. Çim Hokeyi Sporü	3
2.1.1. Dünya’da çim hokeyi ve gelişimi	3
2.1.2. Türkiye’de çim hokeyi ve gelişimi	4
2.2. Hedef Yönelimi.....	5
2.2.1. Hedef yönelimi teorilerinin tanımı ve gelişimi.....	7
2.2.1.1. Klasik hedef yönelimleri teorisi.....	8
2.2.1.2. Çağdaş hedef yönelimleri teorisi	9
2.2.1.3. Çoklu hedef yönelimleri	11
2.2.2. Görev yönelimli ve ego yönelimli sporcuların özellikleri	12
2.2.2.1. Ego yönelimli hedefler.....	13
2.3. Algılanan Motivasyonel İklim Teorilerinin Tanımı ve Gelişimi.....	14
2.3.1. Motivasyonel iklim	15
3. GEREÇ VE YÖNTEM.....	17
3.1. Araştırmanın Metodu	17
3.2. Araştırma Grubu	17
3.3. Verilerin Toplanması	17
3.3.1. Sporda görev ve ego yönelimi ölçeği	17
3.3.2. Sporda algılanan motivasyonel iklim ölçeği.....	18
3.3.3. Araştırmada kullanılan ölçekler ve alt boyutlarına ilişkin güvenirlik analizi	19

3.4. Verilerin Analizi	19
4. BULGULAR	21
5. TARTIŞMA	35
6. SONUÇ VE ÖNERİLER	44
7. KAYNAKLAR	46
8. TABLOLAR DİZİNİ.....	53
9. EKLER	55
10. ÖZGEÇMİŞ	61

1. GİRİŞ

1.1. Problem Durumu

Egzersiz ve spor bilimi incelendiğinde karşımıza fiziksel ve zihinsel birçok değerlendirme yöntemi çıkmaktadır. Performans profili uygulaması da ilgili literatürde sıklıkla kullanılan bir değerlendirme yöntemidir (1). Butler ve Hardy tarafından kişisel yapı teorisi temel alınarak oluşturulan performans profili uygulaması, sporcuyu performansı geliştirmenin temeline koyarak onun duygu ve düşünceleri yönünde şekillenmektedir. Bu uygulamanın temelinde sporcuların performansları için gerekli nitelikleri (örneğin; fiziksel, psikolojik, teknik-taktik) belirlemek ve sonrasında belirlenen bu nitelikler üzerinden kendilerini bireysel olarak değerlendirmelerini istemek yatmaktadır (1). Sporcuların uygulamanın her aşamasında süreç dahil olması sebebiyle, algılanan güçlü ve zayıf yönleri belirlemede ve gelecekteki antrenmanlarını da bu yönde şekillendirmekle beraber uygulamanın sporcuların hedefe bağlılıklarını da kolaylaştıracağı öne sürülmektedir.

Hardy ve Jones, performans profili uygulamasının sporcular tarafından kullanıldığında birçok faydası olabileceğini öne sürmüşlerdir (2). Bu olası faydalara; hedef belirleme için bir temel oluşturmak (3,4), sporcu öz farkındalığını artırmak (1), sporcuları motive etmeye yardımcı olmak, takım içinde iletişimi kolaylaştırmak, performansı değerlendirmek ve izlemek (3) ve antrenman müdahalelerinin yapılandırılmasına yardımcı olmak (1) örnek olarak verilebilir.

Araştırmanın örneklemine giren çim hokeyi sporu yapan farklı yaş ve kategorilerdeki sporcuların hedef yönelimi ve algılanan motivasyonel iklim düzeylerinin ne durumda olduğunu değinilen değişkenler açısından incelenip, sporcuların hedef yönelimleri ve motivasyonel iklim algıları arasındaki ilişki araştırılacaktır. Çalışmanın problemleri aşağıda verilmiştir:

Çim hokeyi sporcularının değinilen değişkenler açısından hedef yönelimi ve alt boyutları olan görev ego yönelimleri farklılık göstermekte midir?

Çim hokeyi sporcularının değinilen değişkenler açısından algılanan motivasyonel iklim ve alt boyutları olan performans ustalık iklimi farklılık göstermekte midir?

Çim hokeyi sporcularının hedef yönelim ve motivasyonel iklim algıları arasındaki ilişki nasıldır?

1.2. Amaç

Bu araştırmanın amacı çim hokeyi sporcularının hedef yönelimi ve algılanan motivasyonel iklim düzeylerinin ne durumda olduğunu değinilen değişkenler açısından incelemek ve sporcuların hedef yönelimleri ve motivasyonel iklim algıları arasındaki ilişkiyi araştırmaktır.

1.3. Önem

Son yıllarda spor psikolojisinin en önemli konularından hedef yönelimi ve motivasyonel iklim gitgide farklı branşlarda kullanılmaktadır. Küresel popülerliği, hızlı ve tempolu yapısıyla çim hokeyi sporu dünyanın en sevilen sporlarından biri haline gelmiştir. Çim hokeyi sporu ve sporcuları üzerine çok fazla ülkemizde çalışma yapılmadığı görülmektedir. Araştırmamızda çim hokeyi sporu yapan farklı yaş ve kategorilerdeki sporcuların hedef yöneliminin alt boyutları olan görev ego yönelimlerini ve algılanan motivasyon iklim alt boyutları olan performans ustalık iklimini farklı boyutlarla incelemek ve hedef yönelim ve motivasyonel iklim arasındaki ilişkiyi araştırmaktır. Bu çalışmadan elde edilen sonuçların spor psikolojisi literatürüne katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

1.4. Varsayımlar

Araştırmaya katılan çim hokeyi sporcularının veri toplama aracındaki sorulara içtenlikle ve doğru cevap verdikleri varsayılmıştır.

Veri toplamak için kullanılan ölçeklerin araştırmanın amaçlarına uygun olduğu varsayılmıştır.

1.5. Sınırlılıklar

Araştırmanın çalışma grubu, araştırmaya katılan sporcu sayısı ile sınırlıdır.

Araştırma, kullanılan ölçeğin ölçtüğü nitelikler ile sınırlıdır.

Araştırma, sporcuların kullanılan ölçekteki ifadelerle verdiği cevapların doğruluğu ile sınırlıdır.

2. GENEL BİLGİLER

2.1. Çim Hokeyi Sportu

Çim hokeyi, hızlı tempolu ve heyecan verici bir takım sportu olarak bilinir ve her takımın amacı, küçük bir topu (genellikle plastik veya kauçuktan yapılmış) rakip takımın kaleye sokmak için kullandığı uzun, düz çubuklarla oynanır. Çim hokeyi, oynandığı zemine (genellikle doğal çim, yapay çim veya suyla doldurulmuş çim) göre adlandırılır. Çim hokeyi oyunu, iki on bir kişilik takımla oynanır ve her takım, kaleciler ve alan oyuncular olmak üzere iki ana gruba ayrılır. Her takım, sahadaki konumlarına göre forvetler, orta saha oyuncular ve defans oyuncular içerir. Hız, beceri ve strateji, çim hokeyi sportunda başarı için kritik öneme sahiptir. Oyun genellikle dört çeyrek halinde oynanır, her çeyrek genellikle 15 dakika sürer ve her çeyrek arasında kısa molalar vardır. Oyun süresi ve formatı, turnuvalara ve liglere göre değişiklik gösterebilir. Skor eşitliği durumunda, oyun genellikle penaltı atışları veya ölüm-kalım maçı ile sonuçlanır (5).

Çim hokeyi, belirli kurallar ve düzenlemeler dahilinde oynanır. Bunlardan biri, oyuncuların sadece hokey sopasıyla (stick) topa vurabileceğidir. Oyuncular, topu kontrol etmek, geçmek veya şut çekmek için hokey sopasının düz tarafını kullanmalıdır. Sopanın kavisli tarafını kullanmak veya topu sopayla havaya kaldırmak genellikle faul olarak kabul edilir. Ayrıca, oyuncuların topa ayaklarıyla veya vücutlarıyla dokunmaları da genellikle yasaktır. Dünya çapında popüler bir spordur ve hem erkekler hem de kadınlar tarafından oynanır. Bu oyun, Yaz Olimpiyatları'nda bir sport dalıdır ve ayrıca dünya kupası, kıta şampiyonaları ve diğer uluslararası turnuvalarda oynanır. Ayrıca, çoğu ülkede gençler ve yetişkinler için ligler ve kulüpler vardır. Oyuncuların fiziksel kondisyonunu, koordinasyonunu, beceri düzeyini ve takım oyununu geliştiren bir sport olarak kabul edilir. Ayrıca, stratejik düşünme ve hızlı karar verme becerilerini de geliştirir. Bu, oyunun eğlenceli ve heyecan verici olmasının yanı sıra eğitici ve faydalı bir sport haline gelmesini sağlar. Hızlı tempolu, strateji ve beceri gerektiren bir takım sportudur. Küresel popülerliği ve geniş ölçekte katılımı, onu dünyanın en popüler ve sevilen sportlarından biri haline getirmiştir (6).

2.1.1. Dünya'da çim hokeyi ve gelişimi

Çim hokeyi, 19. yüzyılın ortalarında İngiltere'de ortaya çıktığı bilinmektedir ve o zamandan beri dünya genelinde önemli bir popülerlik kazanmıştır. Oyunun ilk modern kuralları 1855'te

Londra'nın Blackheath bölgesinde belirlendi ve o zamandan beri spor, stratejik zekayı, beceriyi ve fiziksel dayanıklılığı birleştiren hızlı tempolu bir oyun olarak gelişti (7).

1908'de Londra Olimpiyatları'nda ilk kez olimpiyat sporu olarak kabul edilmiştir. Oyunun gelişimine ve yayılmasına yardımcı olmak için 1924'te Uluslararası Hokey Federasyonu (FIH) kuruldu. FIH, o zamandan beri dünya çapında hokeyin yönetiminden ve gelişiminden sorumlu olmuştur. Hokeyin geniş ölçekte kabulünü sağlamak için, FIH, daha fazla ülkenin sporu oynaması için çaba sarf etmiştir. Bu çabalar, 1970'lerde başarıyla sonuçlandı ve o zamandan beri spor, dünya genelinde geniş bir coğrafyada popüler hale geldi. Çim hokeyi, günümüzde Afrika, Asya, Avrupa, Amerika ve Okyanusya'daki ülkelerde oynanmaktadır (8).

Çim hokeyi, gelişim sürecinde bir dizi önemli değişiklik görmüştür. Bunlardan biri, 1970'lerde oyunun klasik doğal çimden yapay çimlere taşınmasıydı. Yapay çimler, oyunu hızlandırdı ve daha öngörülebilir bir oyun yüzeyi sundu. Bu değişiklik, çim hokeyinin hızını, beceri seviyesini ve izleyiciler için çekiciliğini artırdı. Teknolojik gelişmelerin ve kuralların değişmesinin de etkisiyle sürekli evrim geçirmiştir. Oyuna eklenen yeni özellikler ve stratejiler, onu dinamik ve heyecan verici bir spor haline getirmiştir. Ayrıca, kadınların oyunun gelişiminde önemli bir rol oynaması ve kadınların ve erkeklerin eşit katılımı, çim hokeyinin geniş kitlelere hitap etmesini sağlamıştır (9).

Bugün, çim hokeyi dünya genelinde milyonlarca insan tarafından oynanmakta ve izlenmektedir. Spor, hem gençler hem de yetişkinler için popüler bir seçenektir ve birçok ülkede okul ve kulüp düzeyinde rekabetçi ligler bulunmaktadır. Çim hokeyi, Olimpiyatlar, Dünya Kupası ve diğer uluslararası turnuvalar gibi yüksek profilli etkinliklerde yer almaktadır. Oyun, İngiltere'deki köklerinden dünya çapında yaygın bir spor haline gelmiştir. Stratejik zekanın, becerinin ve fiziksel dayanıklılığın birleşimi, onu dünyanın en popüler sporlarından biri haline getirmiştir. Çim hokeyi, hızlı tempolu ve heyecan verici doğasıyla, tüm yaş ve beceri seviyelerinden oyunculara ve seyircilere hitap etmektedir (7).

2.1.2. Türkiye’de çim hokeyi ve gelişimi

Çim hokeyi, Türkiye'deki popüler sporlardan biri olmasa da, son yıllarda önemli gelişmeler kaydedilmiştir. İlk olarak, 1920'lerde İstanbul'da oynanmaya başlandığı bilinen bu spor, genellikle özel okullar ve üniversiteler aracılığıyla yayılmıştır (10).

Türkiye'de çim hokeyi, Türkiye Hokey Federasyonu (THF) tarafından yönetilmektedir. 2002 yılında kurulan THF, çim hokeyi ve salon hokeyi dahil olmak üzere hokeyin tüm

formlarının gelişiminden sorumludur. Federasyon, yerel liglerin yanı sıra gençlik ve yetişkin seviyesindeki ulusal turnuvaların düzenlenmesi konusunda önemli bir rol oynamaktadır. Kısmen altyapı ve ekipman eksikliği nedeniyle yavaş bir gelişim göstermiştir. Ancak, son yıllarda, çeşitli illerde yapay çim hokey sahalarının inşası gibi bir dizi altyapı yatırımı yapılmıştır. Ayrıca, THF ve çeşitli spor kulüpleri, çocukları ve gençleri çim hokeyine çekmek için çeşitli girişimlerde bulunmuştur. Bu girişimler, hokeyin genç nesiller arasında daha popüler hale gelmesine yardımcı olmuştur (11).

Çim hokeyi, Türkiye'de özellikle üniversite düzeyinde gelişme göstermiştir. Birçok Türk üniversitesi, çim hokeyi takımlarını oluşturmuş ve yerel ve ulusal düzeyde yarışmıştır. Üniversiteler, genç oyuncularını çekmek ve eğitmek için önemli bir platform sağlarlar. Türkiye, çim hokeyinde uluslararası alanda da etkin olmuştur. Kadın ve erkek milli takımlar, Avrupa Hokey Ligi ve diğer uluslararası turnuvalarda yer almıştır. Bu tür turnuvalar, Türk oyuncuların uluslararası deneyim kazanmalarını sağlar ve hokeyin Türkiye'deki profilini yükseltir (5).

Son olarak, çim hokeyi Türkiye'de henüz tam anlamıyla yaygınlaşmış bir spor olmasa da, son yıllarda önemli ilerlemeler kaydedilmiştir. Altyapı yatırımları, gençlik programları ve uluslararası katılım gibi unsurlar, çim hokeyinin Türkiye'deki gelişimine katkıda bulunmaktadır. Ancak, sporun daha da yaygınlaşması ve gelişmesi için sürekli çaba ve yatırım gerekmektedir. Çim hokeyi, Türkiye'nin spor çeşitliliğine katkıda bulunan heyecan verici ve rekabetçi bir spor dalıdır (6).

2.2. Hedef Yönelimi

Bireylerin her davranışında ve düşüncelerinde bireysel farklılıklar mevcuttur. Bireylerin çoğunluğu tarafından yerine getirilen herhangi bir iş bazı bireyler tarafından farklı şekilde, farklı ihtiyaç listesi ve öncelik sıralaması yaparak gerçekleştirilebilir. İnsanlar çoğu durum karşısında kendi kişisel özelliklerine ve eğilimlerine göre hareket etmeye meyillidirler (12). Bireylerin belirli bir amaca ulaşmak için belirli davranışlar sergilemesi doğaldır. Bu durum hedef yönelimi olarak açıklanmaktadır (13). Bu davranışları bireylerin çoğunlukla farkında olmadan gerçekleştirdikleri görülmektedir. Ayrıca, insanların doğuştan hedef yönelimli varlıklar oldukları onaylanmaktadır (14). Bireyler herhangi bir işi eyleme döktüklerinde farkında olarak veya olmayarak bir hedefe ulaşma çabası içerisindeyler. Hedef yönelimi, bireyin bir işi yapmaya karşı sergilediği inanç ve performansı hangi amaçla, nasıl gerçekleştirdiğini gösteren ve bu işi gerçekleştirmeye yönelirken kullanacağı yaklaşımlardır

(15). Bu doğrultuda, hedef yönelimi daha çok kişisel hedefleri barındırmakla birlikte daha geniş, küresel ölçekli hedeflere kadar uzanmaktadır (16).

Alanyazın bu kavramın bazı kaynaklarda farklı isimlendirildiğini göstermektedir. Örneğin Üzbe hedef yönelimi yerine başarı hedef yönelimi kavramını kullanmaktadır. Bu doğrultuda kavramın sadece öğrenmede geçen zaman ile alakalı bir motivasyon yöntemi olmadığını, aynı zamanda kişinin herhangi görevi yerine getirirken benimseme eğiliminde olduğu yöntemin olduğunu belirtmiştir (17). Ames ise hedef yönelimini, başarı yönelimi olarak adlandırmış ve hedefe ulaşma amacıyla yapılan davranışlar olarak tanımlamıştır. Ayrıca, başarı yöneliminin bireyin sadece başarı görevlerinin peşinden gitme gayesi içermediğini, bireylerin belirledikleri hedefleri elde etmedeki başarılarını değerlendirirken referans aldığı ölçütleri yansıttığını da vurgulamaktadır (18). Ağbuğa başarı hedef modelini, insanların hangi başarıyı sağlamak istediklerini ve bu başarı durumuna ulaşmak için nasıl bir çaba içinde olduklarını anlamaya yönelik bir model olduğunu açıklamaktadır. Bununla beraber, hedef yönelimi yalnızca davranışı sergileme odaklı olmadığı gibi yalnızca öğrenme odaklı da değildir (19). Yıldızlı ve arkadaşları, çalışmalarında hedefini belirlemiş olan kişilerin bu hedefi belirlemedeki amacının, hedefine ulaşmak için nasıl bir yol izleneceğinin ve ulaşma sürecini hangi ölçütlere göre yargılayacağını hedef yönelimi ile alakalı bir durum olduğunu belirtmişlerdir (15).

Hedef yönelimi kavramının birçok araştırmacı tarafından farklı şekillerde tanımlandığına dikkati çekmektedir. Örneğin; Uluç ve Akçakoyun kişilerin başarıya ulaşmak için gerçekleştirmek istediği hedef yönelimini, amaçlarına ulaşınca elde edecekleri başarı duygusu için farklı hedeflere yönelmeleri olarak ele almıştır (20). Öğrencilerin bir görevi yaparken kendine bazı hedefler koyması ve bu hedefleri hangi amaca yönelik koyduğu hedef yönelimleri ile incelenebilir (21). Ülkemizdeki eğitim sistemi akademik başarıya önem vererek öğrencilerin performans sergilemeye yönelik çalışmalarda bulunmasının önemini vurgulamaktadır (22). Buldur ve Doğan bu fikri destekler nitelikte, ilkokuldan lisansüstüne kadar öğrencilerin yüksek not beklentisi sebebiyle başarı kavramını diğerlerini geçme ve başkalarının gözüne girme olarak algıladıklarını ve bu sebeple performans yaklaşma eğiliminde olduklarını ifade etmişlerdir (23).

Alanyazın, öğrencilerin öğrenme-öğretme sürecinde aktif katılım sağlarken bu süreçten beklenti ve amaçlarının göz önünde bulundurulmasında hedef yönelimlerinin dikkate alınmasının gerekliliğini vurgulamaktadır (24). Ayrıca, öğrencilerin başarıya ulaşma isteklerinde etkili olan hususların tespitinin başarı hedef yönelimlerinin belirlenmesi ile gerçekleşeceği belirtilmektedir (22).

Kişiler, koydukları hedeflere ulaştıklarında başarı duygusunu hissederler ve bu duygu kişilerin başardıkları hedeflerin boyutu ile ilgilidir (25). Kişiler amaçlarına ulaştıklarında kendilerini başarılı hissederken, başarısını kendi hedef yönelimlerine göre değerlendirmektedirler (26).

Günümüzde hedefe yönelik faaliyetlerin sonucunda ortaya çıkan başarılar veya başarısızlıklar farklı sebeplere bağlanabilmektedir. Bu sebepler başta fizyolojik ve psikolojik olmak üzere farklı halleri içermektedir. Psikolojik nedenlerin en önemlisi ise güdülenme olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu bağlamda hedef yönelimi çalışmalarında güdülenmenin önemi vurgulanmaktadır (27).

Hedef yönelimleri konusunda gerçekleştirilen ilk çalışmalarda Dweck, Nicholls ve pek çok hedef teorisini yetkinliğin tanımlanmasına göre farklılaşan iki farklı hedef türü olduğunu belirtmişlerdir. Farklı teorisyenler bu ayrım için farklı tanımlamalar kullanmışlardır. Örneğin, Dweck “performans hedefleri” ve “öğrenme hedefleri” olarak ayrım yaparken; Nicholls “görev katılım” ve “ego katılım hedefleri” arasındaki ayrımı incelemiştir (28).

2.2.1. Hedef yönelimi teorilerinin tanımı ve gelişimi

Hedef yönelimi teorileri, bireylerin başarıyla ilişkili hedeflere olan yönelimlerini ve bu yönelimlerin etkilediği motivasyonel süreçleri inceleyen bir dizi psikolojik kuramdır. Bu teoriler, bireylerin belirli durumlarda hangi hedefleri seçtiğini, bu hedeflerin neden seçildiğini ve bu hedeflerin bireylerin motivasyonunu, çabasını, dayanıklılığını ve performansını nasıl etkilediğini anlama çabasında bulunurlar. 1980'lerin başında başladı ve başlangıçta iki ana hedef yönelimini tanımladı: yeterlilik hedef yönelimi ve performans hedef yönelimi. Yeterlilik hedef yönelimi, bir bireyin kendi yeteneklerini ve becerilerini geliştirme arzusu üzerine odaklanır. Bu tür bir hedef, genellikle öğrenme sürecine odaklanmayı ve yeni beceriler ve bilgiler edinmeyi içerir. Performans hedef yönelimi ise bir bireyin başkaları tarafından kabul görmek ve başarılı görülmek istemesi üzerine odaklanır (26).

Bu iki temel hedef yönelimi, başarı hedef teorisi olarak bilinen daha geniş bir teorik çerçeve içerisinde ele alınır. Bu çerçeve, bireylerin bu hedefleri nasıl benimsediklerini, bunların motivasyon ve davranış üzerindeki etkilerini ve çeşitli sosyal ve bireysel faktörlerin hedef seçimini nasıl etkileyebileceğini incelemektedir.

Sonraki araştırmalar, performans hedef yönelimini iki alt kategoriye ayırmıştır: performans yaklaşımı ve performans kaçınma. Performans yaklaşımı, olumlu değerlendirmeler kazanma ve yeteneklerini başkalarına gösterme isteği üzerine odaklanırken,

performans kaçınma, negatif değerlendirmelerden ve başarısızlık algısından kaçınmayı hedefler.

Son yıllarda, hedef yönelim teorileri çeşitli bağlamlarda uygulanmış ve bireysel farklılıkların, kültürel etkilerin, sosyal etkilerin ve çevresel faktörlerin hedef yönelimini ve sonuçtaki davranışı nasıl etkileyebileceğine dair bir dizi yeni bakış açısı getirilmiştir. Bu teoriler, motivasyonel psikolojinin önemli bir parçası olmuş ve eğitim, spor, iş ve bir dizi diğer alanlarda uygulama bulmuştur.

2.2.1.1. Klasik hedef yönelimleri teorisi

Klasik hedef yönelimleri teorisi, hedef yönelimi yaklaşımına ilişkin yapılan ilk çalışmaları kapsamaktadır. Bu dönemdeki çalışmalar ve oluşturulan kavramlar, hedef yönelimleri konusunda yapılan sonraki çalışmalar için temel oluşturmaktadır.

Hedef yönelimleri konusunda gerçekleştirilen ilk çalışmalarda Dweck, Nicholls ve pek çok hedef teorisini yetkinliğin tanımlanmasına göre farklılaşan iki farklı hedef türü olduğunu belirtmişlerdir. Farklı teorisyenler bu ayrım için farklı tanımlamalar kullanmışlardır. Örneğin, Dweck “performans hedefleri” ve “öğrenme hedefleri” olarak ayrım yaparken; Nicholls “görev katılım” ve “ego katılım hedefleri” arasındaki ayrımı incelemiştir (28).

Kullanılan terimler değişiklik gösterse de ikili hedef yönelimi yaklaşımda aslında iki temel hedef yönelimi kastedilmektedir. “Öğrenme”, “görev”, “görevle ilgili” ve “ustalık hedefleri” terimlerinin hepsi bir görevi nasıl gerçekleştireceğini öğrenmek veya görevde ustalaşmak için bireyleri göreve odaklanmaya yönlendiren hedefleri tanımlamak amacıyla kullanılmaktadır. “Performans”, “göreceli yetenek” ve “ego ile ilgili hedefler” gibi terimler ise bireyleri başkalarına kıyasla kendine, yeteneğine ya da performansına odaklanmaya yönlendiren hedefleri tanımlamak amacıyla kullanılmaktadır (29).

Öğrenme hedefleri, kişilerin yetkinliklerini artırmak veya görevde ustalaşmakla ilgili oldukları hedefleridir (30). Bu durumda yetenek, bireyin kendi geçmiş performansına veya bilgisine dayanarak değerlendirilir. Dolayısıyla yeteneğin seviyesi ve görevin zorluğunu anlamak için bireyin algıladığı öğrenme ve bilgi göz önüne alınır. Bu bağlamda öğrenmedeki kazanımlar yeterliliği göstermektedir. Birey öğrendiklerini ne kadar fazla hissederse, o kadar yetkin hisseder (31).

Hedef yönelimi teorisi konusunda yapılan çalışmalarda, öncelikle öğrenmenin gerçekleşmesine yapılan yatırımın kalitesi ile hedeflerin ne şekilde ilişkili olduğu araştırılmıştır (32). Pek çok çalışmada, görev odaklı hedefleri benimseyen öğrencilerin, yeni öğrendikleri bilgilerle daha önceki bilgileri arasındaki ilişkiyi kurmaya çalıştıkları ve karışık

ilişkileri anlamak için derin bilişsel işlemleri kullanma ihtimallerinin daha yüksek olduğu görülmüştür.

Farklı olaylar, iki hedef bağlamında farklı anlamlar taşımaktadır. Bu nedenle, bir hedef yönelimi içerisinde olumsuz ya da depresif duygulara sebep olan olaylar, diğerinde olumlu duygular üretebilir ve daha fazla bağlılık sağlayabilir. Bir öğrenme hedefi içerisinde, başarısızlığın meydana gelmesi, görevin öğrenme için daha fazla çaba ve öğrenme gerektirdiğini gösterir. Bu durum, kimileri için daha tatmin edici bir öğrenme deneyimi yaşamak için bir imkan sağlar ve kişileri olumlu yönde etkiler. Başarıya çabayla ulaşılabilmesine ilişkin inanç kararlılığı ortaya çıkar. Performans hedeflerinde ise yüksek çaba kaygıya yol açabilir. Bir performans hedefi içerisinde, fazla çabayla ilerleme veya ustalaşma karışık bir durumken, bir öğrenme hedefi içinde yüksek çabada öğrenme çoğu zaman tam olarak aranan durum olabilir (33).

2.2.1.2. Çağdaş hedef yönelimleri teorisi

Klasik hedef yönelimleri teorisinde kullanılan ikili boyutların hedef yönelimlerinin karmaşık yapısını açıklamada yetersiz kalması sebebiyle çağdaş yeni modellere gereksinim duyulmuştur. Bu nedenle çağdaş hedef yönelimleri teorisi kapsamında yer alan üçlü, 2x2 ve 3x2 hedef yönelimleri modelleri oluşturulmuştur.

Üçlü hedef yönelimleri: Geleneksel çalışmalar incelendiğinde, yaklaşma ve kaçınma eğilimlerinin motivasyon teorisyenleri tarafından tanımlanmış olduğu görülmektedir. Ancak bu iki yaklaşım hedef yönelimi çerçevesine dahil edilmemiştir. İkili yaklaşım modelinde araştırmacılar tarafından kullanılan öğrenme ve performans hedef yönelimleri “yaklaşma” motivasyonu ile açıklamaktadır. Fakat kişiler, başarısız olmaktan “kaçınma” isteğiyle de güdülenebilirler. Kimi insan, diğerlerinin olumsuz yargılarından kaçınma isteği taşıyabilir. Örneğin, okulda bazı öğrenciler diğer öğrencilerin onu yeteneksiz olarak düşünmesini istemeyebilir ve kendini koruma güdüsüyle davranabilir (34).

Yaklaşma-kaçınma hedef yönelimlerinin kavramsallaştırması, başarı güdüsüne yönelik klasik ve çağdaş yaklaşımların birleşimini yansıtmaktadır: Yaklaşma yönelimi, öğrenme ve performans unsurlarına ayrılır ve kaçınma yönelimi, dikey bir motivasyonel eğilim şeklinde eklenir (35).

Performans-kaçınma hedefinde ise, kişiler yetersizlikten kaçınmaya yoğunlaşırlar ve bu kaçınma yönelimi, içsel motivasyonun doğasına zıt süreçleri çağrıştırmaktadır. Performans-kaçınma yöneliminde, kişiler başarı ortamını bir tehdit olarak algırlar ve bu sebeple, eğer seçme şansları varsa, durumdan kaçmaya çalışabilirler. Gerçekleşebilecek

başarısızlık ihtimali kaygı yaratabilir, duygusal ve bilişsel kaynaklar kendini korumaya alacak şekilde kışkırtılabilir, konsantrasyonu azaltabilir, görev katılımını kötüleştirebilir ve kişiyi başarısızlıkla ilgili bilgilerin mevcudiyetine yönlendirebilir. Bu yüzden, yaklaşma ve kaçınma biçimleri birbirine zıt içsel motivasyon süreçlerini harekete geçirmektedir (35,36).

2x2 hedef yönelimleri: Üçlü hedef yönelimi modelinde, performans hedef yönelimi performans-kaçınma ve performans-yaklaşma olarak ikiye ayrılmıştır; ancak öğrenme hedef yönelimi bir tek bir bütün olarak ele alınmaktadır (37). Başarı bağlamında, böyle çoklu bir modelin yeterliliğe dayanan hedefleri açıklamada etkili olduğu anlaşıncı Elliot ve Pintrich tarafından performans hedefleri gibi öğrenme hedeflerinin yaklaşma ve kaçınma olarak ayrılabilceği ortaya atılmıştır. Bu sayede öğrenme-yaklaşma, öğrenme-kaçınma, performans-yaklaşma ve performans-kaçınma unsurlarından oluşan 2x2 lik bir hedef yönelimi modeli oluşturulmuştur.

Öğrenme-kaçınma hedefi, bireyin kendisiyle ve görevle ilgili yetersizlikten kaçınması anlamına gelmektedir. Öğrenme-yaklaşma hedefi içinde kişi yeteneklerini geliştirmeye, daha fazla öğrenmeye, bir görevi bitirmeye ya da göreve ustalaşmaya odaklanırken; öğrenme-kaçınma hedefi içerisinde birey görevde ustalaşamamak veya görevi öğrenememek ya da anlamamaktan kaçınmaktır (37, 29). Ancak burada başkalarına kıyasla değil, yalnızca bireyin kendisine veya göreve ilişkin bir durum söz konusudur. Örneğin, bazı öğrenciler mükemmeliyetçi olabilirler ve asla hata yapmak istemezler (29). Kariyerinin son dönemlerine gelen bir sporcunun önceki performansından daha kötü bir performans sergilememeye çalışması, bulmaca çözen birinin eksik bırakmaktan kaçınmak için çabalaması veya bir öğrencinin bir ders materyalini yanlış anlamamak için uğraşması öğrenme-kaçınma hedef yönelimi benimseyen bireylerin gösterebileceği davranış örneklerini oluşturmaktadır (37,38).

2x2 hedef yönelimi modeline göre hedef yönelimi açıklayan boyutlar şu şekildedir: yeterli kişisel ve olumlu şekilde değerlendiren öğrenme-yaklaşma hedef yönelimi, yeterli normatif ve olumlu şekilde değerlendiren performans-yaklaşma hedef yönelimi, yeterli normatif ve negatif şekilde değerlendiren performans-kaçınma hedef yönelimi ve yeterli kişisel ve negatif şekilde değerlendiren öğrenme-yaklaşma hedef yönelimi söylenebilir (38).

3x2 hedef yönelimleri: Elliot ve diğerleri tarafından 2x2 lik hedef yönelimleri modeli geliştirilmiş ve “yeterlilik” kavramı hedef yönelimi yaklaşımına dahil edilerek 3x2 hedef yönelimleri modeli öne sürülmüştür. 3x2 hedef yönelimleri modelinde yeterlilik kavramının tanımlanmasına göre hedef yönelimleri üçe ayrılmıştır: görev-temelli, öz-temelli ve diğerleri-temelli hedefler.

2x2 hedef yönelimleri modelinde yer alan öğrenme hedef yönelimi, 3x2 hedef yönelimi modelinde görev-temelli ve öz-temelli olarak ayrım yapılır. Dolayısıyla öğrenme-yaklaşma hedef yönelimi, görev-yaklaşma hedef yönelimi ve öz-yaklaşma hedef yönelimi olarak ayrılırken; öğrenme-kaçınma hedef yönelimi, görev-kaçınma hedef yönelimi ve öz-kaçınma hedef yönelimi şeklinde ayrılmıştır. 2x2 hedef yönelim modelinde yer alan performans-yaklaşma ve performans-kaçınma hedef yönelimi ise bu modelde sırasıyla diğerleri-yaklaşma ve diğerleri-kaçınma olarak adlandırılmıştır (30). Yaklaşma yönelimlerinde elde edilen başarının devam ettirilmesi veya ileriye götürülmesi için çaba gösterilirken; kaçınma yönelimlerinde başarısız olmaktan ve başarısızlık duygusundan kaçınmak için çaba gösterilmektedir (19).

Sonuç olarak, 3x2 hedef yönelimi modelinde altı farklı hedef yönelimi oluşturulmuştur: görev-yaklaşma, görev-kaçınma, öz yaklaşma, öz-kaçınma, diğerleri-yaklaşma ve diğerleri-kaçınma. Görev-yaklaşma hedef yönelimi bir görevi doğru yapmaya, görev-kaçınma hedef yönelimi görevi yanlış kapmaktan kaçınmaya, öz-yaklaşma yönelimi önceki performanstan daha iyi yapmaya, öz-kaçınma yönelimi önceki performanstan daha kötü yapmaktan kaçınmaya, diğerleri-yaklaşma başkalarından daha iyi yapmaya, diğerleri-kaçınma başkalarından daha kötü yapmaktan kaçınmaya odaklanmaktadır (30, 39).

2.2.1.3. Çoklu hedef yönelimleri

Son dönemlerde hedef yönelimleri çalışmalarında, araştırmacılar arasında görüş ayrılığı meydana gelmiştir. İdeal motivasyon düzeyine hangi tür hedef yönelimi ile ulaşılabileceği konusunda farklı fikirler ortaya atılmıştır. Bazı teorisyenler öğrenme hedef yönelimi görüşünü savunmaktadır. Bu görüşe göre öğrenme hedef yönelimi uyumlu sonuçlar üretirken, performans hedef yönelimi uyumsuz sonuçlara neden olmaktadır. Çoklu hedef yönelimi görüşünü benimseyen teorisyenler ise hem öğrenme hem de performans hedefinin faydalı olabileceğini savunmaktadır (40).

Eğitime dair birçok nitelik ile olumlu yönde ilişki gösteren öğrenme hedef yöneliminin aksine performans hedef yöneliminin sonuçları daha karışıktır. Performans hedefleri benzer sonuçlar üzerinde olumlu veya olumsuz ilişki gösterebilmekte ya da herhangi bir ilişki göstermeyebilmektedir. Elliot ve Harackiewicz yürüttükleri araştırmada performans hedeflerinin tamamen olumsuz sonuçlar üretmediği; olumlu etkileri de olabileceği sonucuna ulaşmışlardır (35). İki hedef yönelimi yaklaşımın olumlu potansiyelinin farkına varılması ve hedef yönelimlerinin daha kapsamlı ve karmaşık bir yapıda incelenmesi gerektiğini

belirtmişlerdir. Barron ve Harackiewicz çalışmalarında öğrenme ve performans hedef yönelimini bir arada taşımanın daha iyi ve başarılı sonuçlar ürettiğini tespit etmişlerdir (40).

Özetle, son dönemlerde bazı teorisyenler hedef yönelimi yaklaşımlarının düşünüldüğünden daha karmaşık bir yapıya sahip olduğu ileri sürmektedir. Bu nedenle de hedef yönelimlerinin çoklu bir yapıya sahip olduğu ve bireylerin çoklu hedef yönelimleri benimsemelerinin daha başarılı sonuçlar sağladığı savunulmaktadır.

2.2.2. Görev yönelimli ve ego yönelimli sporcuların özellikleri

Nicholls ve Duda hedef yönelimi kavramının öncüleri olmakla beraber bilişsel boyut ile ilgili çalışmışlar ve sporda hedef yöneliminin içerisinde iki farklı boyut olduğundan söz etmişlerdir. Bu iki farklı boyuttan birincisi görev yönelimli hedefler, ikincisi de ego yönelimli hedeflerdir. Duda ve Nicholls'a göre görev yönelimi; sporcunun kendisini referans aldığı, daha önceki performansından daha iyisini yapmayı hedeflediği, yeni şeyler öğrenme ve bir görevde ustalaşma isteğini ifade etmektedir. Buna karşı ego yönelimi ise sporcunun başkalarını referans aldığı, diğerlerinden (takım arkadaşı, rakibi) daha iyi yapmaya odaklandığı ve daha çok gözde olmak istediği hedef yönelimi boyutudur (41).

Görev yönelimli sporcular yeni beceriler öğrenmeye isteklidirler ve başarı noktasında sadece kendilerini referans alırlar (42). Buna dayanarak görev yönelimli sporcuların hedeflerinin diğer sporcuları geçmek değil, kendi performanslarının üzerinde bir performans sergilemek olduğunu söyleyebiliriz. Ayrıca görev yönelimi yüksek sporcular dışsal ödüller kullanılarak motive edilemezler. Bu sporcularda görülen gelişimlerini içsel motivasyonlarına bağlayabiliriz çünkü görev yönelimi yüksek sporcular hedefleri ile ilgili çaba sarf ederken kendilerini daha etkin ve mutlu hissetmektedirler (43). Bireysel olarak kendi gelişimine odaklı görev yönelimi yüksek sporcular, diğerlerine göre daha fazla sportmenliğe sahip olmakla beraber saldırgan davranışlarda bulunma ihtimalleri daha düşüktür (44).

Hedef yöneliminin bir diğer boyutu olan ego yönelimi yüksek sporcular için ise önemli olan başkalarıdır diyebiliriz. Ego yönelimli sporcular hedefler belirlerken de hedeflerini gerçekleştirmeye çalışırken de referans aldıkları şey rakipleri ya da takım arkadaşlarıdır (41). Yani onları için diğerlerinden üstün olmak ve en iyi olmak önemlidir diyebiliriz. Yüksek ego yönelimine sahip sporcular sürekli bir karşılaştırma içerisinde bulunurlar, kendilerini takım arkadaşları ya da rakipleri ile karşılaştırırlar (43,45).

2.2.2.1. Ego yönelimli hedefler

Hedef yönelimlerinin ikinci başlığı, ego yönelimli olan hedeflerdir. Ego yönelimine sahip birey, kıyaslama yoluyla yani diğerlerine göre üstün olduğunda başarıma duygusu yaşar. Böyle kişiler için zevkin kaynağı, en iyi olarak anılmaktır. Hiç kuşkusuz devamlı olarak da en iyi olmayı isterler (14).

Sporcu yüksek yetenek kapasitesini ispat etmek telaşı içerisinde. Tanenbaum ve Eklund (46) ego yönelimli hedeften bahsettiğinde, başarıma hissinin başkalarından daha yüksek performans sergilendiğinde kazanılacağını dile getirmiş ve kazanılan başarının da özellikle diğerlerine oranla daha az çabayla elde edildiğinde daha önemli olduğunu söylemiştir. Başarı ilişki anlamında ego yönelimli kişiler, bir performans sergilerken bireysel becerilerinden endişe duymaktadırlar. Ego ile bağlantılı hedef yönelimi olan bireyler, rakiplerini ekarte ederek üstün olup kazanmaya, başarı elde etmeye ve sonuca yoğunlaşan davranışlar sergiler. Yani ego yönelimli hedeflere sahip olan bireyler süreç kavramına odaklanmak yerine sonuç durumlarına odaklanır. Ego yönelimindeki durum sosyal olarak kıyaslamalar içermektedir. Sosyal olarak kıyaslama olgusu aşağı, yukarı ve eşit düzey durumu olarak üç şekil olarak karşımıza çıkmaktadır (14).

Aşağı düzeyde karşılaştırma durumunda kişiler, kendi beceri ve kapasitelerinden daha düşük biriyle kıyaslama yaparak iyi olmaya çalışır. Kişilerin bu tarz kıyaslama yapmalarının nedeni bireysel öz saygılarını güvende tutmaya çalışmalarıdır. Birey, rakibinin kendinden daha kötü bir performans ortaya koyduğu düşünceleriyle hareket ederek benlik savunmasına geçer ve böylelikle olumsuz durumlardan uzaklaşmaya yönelir. Bundan dolayı da bireyler kısa süreli başarı hissi yaşar. Ama bu durum aşağı doğru sosyal karşılaştırmada çok daha iyi ve daha başarılı bir sonuç ifade etmemektedir (14).

Yukarı düzeyde sosyal kıyas durumunda birey, kendini yetenek ve beceri açısından çok açık farkla daha üstteki ya da daha iyi bir durumdaki kişiyle karşılaştırma yoluna gider. Bu tarz bir olayda kişi kendi yetenek ve kapasitelerinin ilerleme düzeyine güven duymaktadır. Sporcuların böyle bir sosyal kıyasla karşı karşıya kalması neticesinde olumsuz sonuç meydana gelmektedir. Eğer birey kendisinden daha yetenekte biriyle kıyaslandıktan sonra, suçluluk psikolojisi, çaresiz olma ve umursamazlık benzeri hislere dalarsa bu durumdan negatif etkilenmiştir. Sporcunun içinde bulunduğu bu durum, onun performansının azalmasına daha da kötüsü yapmış olduğu spor branşını bırakmasına kadar gidebilir. Ego yönelimli bireyler, rakiplerinden daha az yetenekli olarak ele alındığında olumsuzluk ve başarısızlık hissi yaşayarak aldığı görevden uzaklaşmanın yanında çabalarını da azaltma yönelimine

girerler. Böylesi bir durumu başarısızlıklarının affedici bir sebebi gibi kabullenirler (47). Buna rağmen sporcu, var olan durumundan hoşnut ise kıyaslandığı kişiyi hedef alarak ilerlemesi bakımından orijinal ve yeni amaçlar üretebiliyor ve motive olabiliyorsa sportif performanslarında kazanacağı da çok açık bir gerçekliktir.

Eşit düzeyde yapılan sosyal kıyaslamalarda kişi, ya kendi ile aynı yeteneklere sahip ya da kendinden biraz daha yetenekteki herhangi biri ile karşılaştırma yoluna gider. Bireyin böylesine bir davranış içerisinde girmesindeki amacı kendi performans durumunu hakkında bilgi sahibi olmaktır. Böylelikle birey, kendi gelişimine yönelik yorum yapabilir. Yalnız, gelişimin aşamalarında performans ile ilgili bilgi gayesi güden bu kıyaslama süreci, bir süreklilik arz etmez. Yine birey tarafından elde edilen bilgiler, kişinin kendi performansına yönelik tek ve doğru veri olmayabilir. Kişilerin becerilerini, kapasitelerini gösteren öncelikle antrenör, müsabaka vb. gibi somut bilgi grafikleri çok sayıda veriyi içinde barındırır. Eşit düzeyde yapılan kıyaslamaların, kişilerin yetenek, beceri, gelişim ve alanda uzmanlaşmalarına daha müsaittir. Dahası sporcular eşit düzey kıyaslamalardan ziyade aşağı ya da yukarı düzeyde kıyaslamalara yönelirler çünkü ego yönelimli şahıslar, üstünlük kurmayı amaç edinip aşağılık psikolojilerinden uzaklaşmayı hedef seçerler (48).

2.3. Algılanan Motivasyonel İklim Teorilerinin Tanımı ve Gelişimi

Motivasyonel iklim teorileri, bir bireyin çevresindeki ortamın onların motivasyonunu ve performansını nasıl etkilediğini inceleyen bir dizi psikolojik teoridir. Bu teoriler, bireylerin belirli bir çevrede nasıl hissettiklerini, bu çevrenin onların hedeflerini ve motivasyonlarını nasıl şekillendirdiğini ve bu çevrenin bireylerin çabalarını ve başarılarını nasıl etkileyebileceğini anlama çabasında bulunur. 1980'lerin sonlarından itibaren psikoloji literatüründe yer almaya başlamıştır. Bu teoriler, özellikle eğitim ve spor alanlarında bireylerin motivasyonunu ve performansını anlamada önemli bir araç olarak ortaya çıkmıştır. Motivasyonel iklim teorilerinin en önemli yönlerinden biri, hedef yönelim teorileri ile olan ilişkisidir. Hedef yönelim teorileri bireylerin hangi hedeflere yönlendiğini incelerken, motivasyonel iklim teorileri bu hedeflerin belirli bir çevrede nasıl desteklendiğini veya engellendiğini incelemektedir. Örneğin, bir spor takımının hedef yönelimine yeterlilik hedef yönelimi hakimse, takımın motivasyonel iklimi genellikle öğrenmeyi ve gelişmeyi teşvik eder (26).

Motivasyonel iklim teorilerini çeşitli sosyal ve kültürel bağlamlarda nasıl uygulayacağını ve bu teorilerin çeşitli sosyal, psikolojik ve performans sonuçlarını nasıl

etkileyebileceğini incelemiştir. Örneğin, motivasyonel iklim teorileri, işyeri, sınıf ve spor takımı gibi çeşitli çevrelerdeki motivasyonu ve performansı anlamak için kullanılmıştır. Algılanan motivasyonel iklim teorileri, bireylerin motivasyonunu ve performansını anlamada önemli bir araçtır. Bu teoriler, belirli bir çevrenin bireylerin hedeflerini, motivasyonlarını ve başarılarını nasıl etkileyebileceğini anlama çabasında bulunur (26).

2.3.1. Motivasyonel iklim

Motivasyonel iklim içerisinde takım kültürüne etki eden önemli kişiler, yarışma seviyesi, yönerge biçimleri gibi değişik özellikler bulunur. Motivasyonel iklim antrenman ortamının nasıl algılandığı ile açıklanmaktadır ve iki farklı formda spor ortamında kendisine yer bulur. Ustalık ve performans hedefleri olmak üzere ikiye ayrılan motivasyonel iklimde; yönelim ustalığa doğru olduğunda bireyi sosyal sorumluluğa yönlendirir; öğrenme isteği yaratır, beceriyi artırır ve ısrarcılığa sebep olur. Yönelim eğer performansa doğru olursa, takım üyelerinin veya rakibe üstünlük sağlamaktan elde edilen doyum hissini kolaylaştırır (49).

Motivasyonel iklim yönelimlerinin konusu bireylerin her birinin sahip olduğu nitelikleri ustalık ve performans iklimi alanında değerlendirmektir. Bu iki yönelim adlarından anlaşılabilceği gibi bir alanda usta olmayı veya bir alanda performans gösterirken başkaları ile rekabet göstermeyi ifade etmektedir. Birey ustalık başarı hedef yönelimine sahip ise çevresiyle ilgili de sorumluk sahibi olur ve çevresindekilerle beraber sürekli öğrenme ve öğretme felsefesinde yer alır. Performans iklimine sahip birey ise hangi meslekte ya da alanda çalışırsa çalışsın tek hedefi alanında, mesleğinde en iyi olmaktır. Çalıştıkları alan ya da meslek ne olursa olsun “en iyi olmak” ve üstünlük kurmak sahip oldukları yegâne hedeftir (50).

Spor psikolojisi içinde kendisine yer bulan birçok başarı motivasyonu temel olarak yeterlik algısı, bilişsel yargılama ve yetenek üzerinde durmaktadır. Nicholls ve Duda’nın yaklaşımı da bilişsel öğeler üzerinde temellenmektedir (14). Ustalık başarı hedeflerine sahip bireyler kendilerini geliştirmeye ve geçmeye odaklıdır. Çevrenin oluşturduğu gerilimlerden ziyade kendi istek ve tasarımları belirleyicidir. Ayrıca bu bireyler, başarının sürekli çaba göstermek sonucunda elde edilmek istenen nihai hedef olduğunu düşünürler. Esas olanın, başarısızlığın nedenlerine çözüm aramak ve gelişim olduğunu bilirler (51).

Spor, karakterin gelişimine yardımcı olur; spor dünyası ahlaki ilerleme için bir alandır. Sporda belirteç olan standart ve nitelikler aynı şekilde bu ahlakı ya da yaşam tarzını da belirlemektedir. Spor müsabakalarına katılan sporcuların amacı elbette galip gelmektir, ancak

sporcuların başarıları karşılığında elde ettikleri ödüller ve şampiyonluklar bir amaç değil, bir araç olmalıdır (52). Bu durumda öncelikle iyi insan sonra iyi sporcu yetiştirme düşüncesine sadık kalınmalı, sportif karakterler yetiştirilmeli, sporculara “ben” değil “biz” olarak düşünme ve davranma gereği öğretilmelidir. Bu düşünce tarzı yerleştikçe nesilden nesile tüm branşlarda ihtiyaç duyulan daha donanımlı spor insanları yetişecektir.

3. GEREÇ VE YÖNTEM

3.1. Araştırmanın Metodu

Araştırma, hem betimsel tarama hem de ilişkisel tarama modellerini kullanarak desenlenmiştir. Betimsel tarama modeliyle, belirli değişkenler ve gruplar arasındaki ilişkiler ve farklılıklar incelenmeye çalışılmıştır. Bu model, mevcut durumu ve değişkenler arasındaki ilişkileri açıklamayı hedefler. İlişkisel tarama modeli ise, var olan bir durumu betimlemenin ötesine geçerek, iki veya daha fazla değişken arasındaki ilişkiyi, değişimin varlığını, derecesini ve yönünü belirlemeyi amaçlar. Bu yöntem, araştırma konusundaki değişkenler arasındaki ilişkilerin derinlemesine analizini sağlar ve aralarındaki bağıntıyı anlamaya yöneliktir (53).

3.2. Araştırma Grubu

Çalışmanın araştırma grubu 2023-2024 lig döneminde araştırmaya gönüllü olarak katılmak isteyen sporculardan kişisel bilgiler formu, sporda görev ego yönelim ölçeği ve sporda algılanan motivasyonel iklim ölçek formu kullanılarak elde edilmiştir. Ölçek formu araştırmaya katılmak isteyen gönüllülere birebir yüz yüze anket yöntemiyle toplanmıştır. Araştırmaya 146 erkek 96 kadın olmak üzere toplam 242 sporcu dahil edilmiştir.

3.3. Verilerin Toplanması

Araştırma grubundan elde edilen veriler araştırmacının kendisi tarafından hazırlanan kişisel bilgiler formu, sporda görev ego yönelim ölçeği ve sporda algılanan motivasyonel iklim ölçek formu kullanılarak elde edilmiştir.

3.3.1. Sporda görev ve ego yönelimi ölçeği

Ölçek, Duda ve Nicholss (41) tarafından geliştirilmiştir. Sporda görev ve ego yönelimini ölçmek amacıyla geliştirilen ölçek, yedi görev ve altı ego yönelimi olmak üzere toplamda 13 soru maddesinden oluşmaktadır. Katılımcılar, her bir soru maddesine beşli Likert ölçeği kullanarak yanıtlarını değerlendirirler. Ölçeğin iç tutarlılık katsayıları orijinal çalışmada görev yönelimi için 0,79, ego yönelimi için ise 0,81 olarak belirlenmiştir. Ayrıca ölçeğin üç haftalık

test-tekrar test güvenilirliği görev yönelimi için 0,68, ego yönelimi için ise 0,75 olarak bulunmuştur. Bu bulgular, ölçeğin güvenilir ve geçerli bir ölçüm aracı olduğunu desteklemektedir. (54). Ölçek, hedef yönelimlerinin belirlenmesinde görev ve ego yönelimi boyutlarının bireysel farklarını ortaya çıkarmak için kullanılır. Ölçeğin Türk Sporcular için uyarlanması Toros (48,55) tarafından yapılmıştır. Toros'un (48) yaptığı uyarlama çalışmasında görev ve ego yönelimi olmak üzere iki faktörün genel varyansın %58 ini açıkladığı cronbach ve alpha ile hesaplanan iç tutarlılık değerleri görev yönelimi için ,87 , ego yönelimi için ,85 olduğu ve üç haftalık test-tekrar test güvenilirliğinin görev yönelimi için, 65 , ego yönelimi için ,72 olduğu bulunmuştur (48).

3.3.2. Sporda algılanan motivasyonel iklim ölçeği

Walling, Duda ve Chi (56) tarafından geliştirilen “Sporda Algılanan Motivasyonel İklim Ölçeği”nin geliştirilmesi için 21 madde kullanılmıştır, bunların dokuzu performans iklimini ve oniki tanesi ustalık iklimini ölçmektedir. Ölçekteki maddeler, katılımcıların görüşlerini belirtmeleri için beşli Likert tipi derecelendirme ölçeği kullanılarak hazırlanmıştır: (1) “Kesinlikle Katılmıyorum”, (2) “Katılmıyorum”, (3) “Kararsızım”, (4) “Katılıyorum”, (5) “Kesinlikle Katılıyorum”. Katılımcılar her madde için en olumsuz ifadeye “1” puan, en olumlu ifadeye “5” puan vererek yanıtlarını değerlendirirler. Ölçek, ustalık iklimi ve performans iklimi boyutlarında bireysel farkları belirlemek için kullanılmaktadır. Ölçeğin özgün çalışmasında yapılan geçerlik analizleri, açıklayıcı ve doğrulayıcı faktör analizleri yoluyla gerçekleştirilmiştir. Bu analizler sonucunda, ölçeğin iki faktör içerdiği belirlenmiştir: ustalık iklimi ve performans iklimi. Bu bulgular, ölçeğin kullanımının motivasyonel iklimleri belirlemede etkili olduğunu ve bu iklimler arasındaki bireysel farkları ortaya çıkardığını göstermektedir. (56). Ölçeğin Türk sporcularına uyarlama çalışmasını Toros (48) gerçekleştirmiş ve ölçeğin Türk sporcuları için test edilmiştir. Çalışmada, ölçeğin iç tutarlılığı ustalık iklimi için 0.80 ve performans iklimi için 0.84 olarak belirlenmiştir. Ölçeğin Türk sporcuları için yapılan uyarlama çalışmasında ise, görev yönelimi ve ego yönelimi olmak üzere iki faktörün genel varyansın %51'ini açıkladığı bulunmuştur. Cronbach Alpha güvenilirlik analizi sonuçlarına göre, ölçeğin iç tutarlılığı ustalık iklimi için 0.84 ve performans iklimi için 0.90 olarak hesaplanmıştır. Ayrıca, üç haftalık test-tekrar test güvenilirliği analizi sonuçlarına göre, ustalık iklimi için 0.66 ve performans iklimi için 0.74 olduğu belirlenmiştir. Bu bulgular, ölçeğin Türk sporcuları için güvenilir ve geçerli bir ölçüm aracı olduğunu göstermektedir (48).

3.3.3. Araştırmada kullanılan ölçekler ve alt boyutlarına ilişkin güvenirlik analizi

Tablo 1. Araştırmada kullanılan ölçekler ve alt boyutlarına ilişkin güvenirlik analizi sonuçları

Ölçekler ve alt boyutları	İfade sayısı	Cronbach's Alpha
Görev yönelimi	7	0,831
Ego yönelimi	6	0,771
Hedef yönelimi ölçeği	13	0,820
Performans iklimi	12	0,765
Uсталık iklimi	9	0,830
Sporda algılanan motivasyonel iklim ölçeği	21	0,825

Araştırmada kullanılan ölçekler ve alt boyutlarına ilişkin güvenirlik analizi sonuçları Tablo 3.1’de verilmiştir. Görev yönelimi için 0,831, ego yönelimi için 0,771, hedef yönelimi ölçeği için 0,820, performans iklimi için 0,897, ustalık iklimi için 0,830, sporda algılanan motivasyonel başarı ölçeği için ise 0,825 olarak bulunmuş ve güvenilir olduğu tespit edilmiştir. Cronbach Alfa değerlerinin 0.6’tan büyük olması, kullanılan ölçeklerin güvenilir olduğunu göstermektedir. Bu da çalışmada kullanılan ölçeğin içsel tutarlılıklarının iyi olduğunu göstermektedir. Cronbach's Alpha (α) katsayısı, bir ölçeğin içsel tutarlılığını değerlendirmek için kullanılan bir ölçüdür. Genellikle 0 ile 1 arasında bir değer alır. Bu değerlerin yorumlanması şu şekildedir: 0,00 ile 0,40 arasında, ölçeğin güvenilir olmadığı kabul edilir. 0,40 ile 0,60 arasında, düşük güvenirlik seviyesi, ölçeğin içsel tutarlılığının zayıf olduğunu gösterir. 0,60 ile 0,80 arasında, oldukça güvenilir bir ölçektir, içsel tutarlılık kabul edilebilir seviyededir. 0,80 ile 1,00 arasında, yüksek derecede güvenilir bir ölçektir, içsel tutarlılık oldukça yüksektir. Bu durumda, çalışmada kullanılan ölçeğin Cronbach's Alpha (α) katsayısı değerlerinin 0,80 ile 0,90 arasında olduğu belirtilmiş, bu da ölçeğin yüksek derecede güvenilir olduğunu göstermektedir. Bu güvenirlik analizi sonuçları, ölçeğin tutarlı ve güvenilir bir şekilde kullanılabileceğini desteklemektedir (57).

3.4. Verilerin Analizi

Araştırmada ulaşılan veriler, veri analiz programı kullanılarak elde edilmiştir. Verilerin değerlendirilmesi sırasında, tanımlayıcı istatistiksel yöntemler kullanılmıştır. Bu yöntemler arasında sayılar, yüzdeler, ortalama ve standart sapma gibi istatistiksel ölçütler yer almaktadır. Verilerin normal dağılım göstermesi, çarpıklık ve basıklık değerlerinin ± 3 arasında olmasına bağlıdır. Bu, veri setinin normal dağılıma yakın olduğunu gösterir. Çarpıklık ve basıklık değerlerinin ± 3 arasında olması, dağılımın normalden önemli ölçüde sapmadığını ve

istatistiksel analizler için uygun olduğunu gösterir. Bu durumda, verilerin normal dağılıma uygun olduğu kabul edilir ve analizler bu temelde gerçekleştirilir (58). Ölçeklerin normal dağılım gösterdiği görülmüştür. Kullanılan ölçeğin ve alt boyutlarının ve çarpıklık ve basıklık değeri ± 3 aralığında olup normal dağılım gösterdiği görülmüştür. Örneklem hacmi 30' dan küçük olup anakütle dağılımı için normallik varsayımı yapılamıyorsa parametrik olmayan çalışmalar gündeme gelir (59). Gruplardaki örnek sayısı 30'un üzerinde olduğunda ve verilerin normal dağılıma uyduğu varsayımı sağlandığında, genellikle parametrik testler tercih edilir. Örnek sayısı 30'un altında ise ve/veya veriler normal dağılıma uymuyorsa, nonparametrik testler kullanılabilir (60,61). Ölçekler için parametrik ve nonparametrik testler kullanılmıştır.

Nicel değişkenlerimizin iki ilişkisiz örneklemde elde edilen puanların birbirinden anlamlı bir şekilde farklılık gösterip göstermediğini test etmek için bağımsız örneklem t testi yapılmıştır. İlişkisiz ikiden çok örneklem ortalamasının birbirinden anlamlı bir şekilde farklılaşp farklılaşmadığını test etmek için ANOVA (F) testi, Kruskal Wallis testi uygulanmıştır. Nonparametrik testlerden ikili karşılaştırmalarda Kruskal Wallis kullanılmıştır. Değişkenler arasındaki ilişkiyi bulmak için korelasyon analizi yapılmıştır. Bağımsız değişkenlerin bağımlı değişken üzerindeki etkisini görmek için çok değişkenli regresyon analizi yapılmıştır. Ölçeklerin güvenilirliğini test etmek amacıyla "Güvenilirlik Analizi" yapılmıştır. Araştırmada p değerleri 0,05'in altında olan değerler anlamlı kabul edilmiştir.

4. BULGULAR

Tablo 2. Sporcuların tanıtıcı bilgileri

Değişkenler		Sayı	%
Cinsiyet	Erkek	146	60,3
	Kadın	96	39,7
Medeni durum	Bekar	184	76,0
	Evli	58	24,0
Yaş	13-15	50	20,7
	16-18	56	23,1
	19-21	33	13,6
	22-24	26	10,7
	25-29	39	16,1
	30 ve üzeri	38	15,7
Öğrenim durumu	Ortaokul	40	16,5
	Lise	87	36,0
	Üniversite	82	33,9
	Yüksek lisans	33	13,6
Oynadığı lig	U-16	48	19,8
	1.lig	61	25,2
	2.lig	58	24,0
	Süper lig	62	25,6
	Diğer	13	5,4
Bu spordan gelir elde etme durumu	Evet	67	27,7
	Hayır	175	72,3
Milli takımda görev alma durumu	Evet	93	38,4
	Hayır	149	61,6
Bu sporu yapma süresi	1-3 yıl	73	30,2
	4-7 yıl	81	33,5
	8 ve üzeri yıl	88	36,4

Araştırmaya katılanların tanımlayıcı bilgilerine göre dağılımı Tablo 4.1’de ayrıntılı bir şekilde yer almıştır. Katılımcıların %60,3’ünün erkek, %39,7’sinin kadın olduğu görülmüştür. Katılımcıların %76,0’ının bekar olduğu görülmüştür.

Katılımcıların %23,1’inin 16-18, %20,7’sinin 13-15, %16,1’inin 25-29 yaş gruplarında olduğu tespit edilmiştir. Katılımcıların %36,0’ının lise, %33,9’unun üniversite mezunu olduğu görülmüştür. Katılımcıları %25,6’sının süper lig, %25,2’sinin 1.lig, %24,0’ının 2.lig oyuncuları olduğu tespit edilmiştir. Katılımcıların %27,7’sinin bu spordan gelir elde ettiği görülmüştür. Katılımcıların %38,4’ünün milli takımda görev aldığı tespit edilmiştir. Katılımcıların %36,4’ünün 8 ve üzeri yıl, %33,5 inin 4-7 yıl bu sporu yaptığı görülmüştür.

Tablo 3. Ölçekler ve alt boyutlarının ortalama puanlarının dağılımı

Değişkenler	$\bar{X}$	SS	Çarpıklık	Basıklık
Görev yönelimi	4,08	0,69	-1,440	2,581
Ego yönelimi	3,23	0,87	-0,123	-0,520
Hedef yönelimi ölçeği	3,69	0,63	-0,730	1,008
Performans iklimi	2,99	0,67	0,051	-0,074
Uсталık iklimi	3,91	0,70	-1,462	2,832
Sporda algılanan motivasyonel iklim ölçeği	3,38	0,56	-0,836	1,889

Araştırmada bulunan ölçeklerin ortalamaları görev yönelimi 4,08, ego yönelimi 3,23, hedef yönelimi ölçeği 3,69, performans iklimi 2,99, utsalık iklimi 3,91, sporda algılanan motivasyonel iklim ölçeği 3,38 olduğu tespit edilmiştir. Ölçeklere ilişkin çarpıklık ve basıklık değerlerinin -3 ile +3 arasında olduğu görülmüştür.

Tablo 4. Hedef yönelim ölçeği ve alt boyut ortalama puanlarının cinsiyete göre karşılaştırmasını gösteren t testi sonuçları

	Cinsiyet	N	Ort.	SS	t	P
Görev yönelimi	Erkek	146	4,05	0,73	-0,885	0,377
	Kadın	96	4,13	0,63		
Ego yönelimi	Erkek	146	3,26	0,84	0,592	0,554
	Kadın	96	3,19	0,91		
Hedef yönelimi	Erkek	146	3,68	0,65	-0,146	0,884
	Kadın	96	3,70	0,61		

*p<0,05

Sporcuların cinsiyete göre hedefe yönelim ölçeği ve boyutları puan ortalamalarını karşılaştırmak amacıyla iki bağımsız grup arasında bağımsız t-testi uygulanmıştır. Bu analizin sonucunda, sporcuların cinsiyete göre hedefe yönelim ölçeği ve boyutları puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmadığı tespit edilmiştir. Bu sonuç, cinsiyetin belirli bir ölçek ve boyut üzerindeki etkisinin bu çalışmada önemsiz olduğunu göstermektedir (p>0,05).

Tablo 5. Hedef yönelim ölçeği ve alt boyut ortalama puanlarının medeni duruma göre karşılaştırmasını gösteren t testi sonuçları

	Medeni durum	N	Ort.	SS	t	P
Görev yönelimi	Bekar	184	4,07	0,70	-0,253	0,800
	Evli	58	4,10	0,68		
Ego yönelimi	Bekar	184	3,23	0,86	0,036	0,971
	Evli	58	3,23	0,90		
Hedef yönelimi	Bekar	184	3,69	0,63	-0,127	0,899
	Evli	58	3,70	0,63		

*p<0,05

İki bağımsız grubu karşılaştırmak amacıyla sporcuların hedef yönelimi ölçeğindeki ortalama puanlarını ve medeni durumlarına göre boyutlarını karşılaştırmak için bağımsız bir t testi kullanılmıştır. Bunun sonucunda, sporcuların medeni duruma göre hedefe yönelim ölçeği ve boyutları puan ortalamasının istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık göstermediği görülmektedir (p>0,05).

Tablo 6. Hedef yönelim ölçeği ve alt boyut ortalama puanlarının yaşa göre karşılaştırmasını gösteren Kruskal Wallis testi sonuçları

	Yaş	N	Sıra Ort.	KW	P
Görev yönelimi	13-15	50	130,03	5,887	0,317
	16-18	56	127,26		
	19-21	33	109,41		
	22-24	26	123,06		
	25-29	39	130,78		
	30 ve üzeri	38	101,70		
Ego yönelimi	13-15	50	128,89	3,947	0,557
	16-18	56	118,38		
	19-21	33	118,73		
	22-24	26	100,98		
	25-29	39	121,59		
	30 ve üzeri	38	132,74		
Hedef yönelimi	13-15	50	131,70	2,580	0,7644
	16-18	56	120,13		
	19-21	33	114,12		
	22-24	26	109,56		
	25-29	39	127,59		
	30 ve üzeri	38	118,42		

*p<0,05

İkiden fazla bağımsız grubu karşılaştırmak amacıyla sporcuların Hedef Yönelim Ölçeği ve alt ölçeklerindeki ortalama puanlarını yaşa göre karşılaştırmak için Kruskal Wallis testi kullanılmıştır. Sonuç, sporcuların hedef yönelimi ölçeği ve alt ölçeklerinden aldıkları ortalama puanların yaşa bağlı olarak istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık göstermediğini göstermektedir. ($p>0,05$).

Tablo 7. Hedef yönelim ölçeği ve alt boyut ortalama puanlarının eğitim durumuna göre karşılaştırmasını gösteren Tek Yönlü Varyans (ANOVA) Analizi sonuçları

	Eğitim Durumu	N	Ort.	SS	F	P
Görev yönelimi	Ortaokul	40	4,15	0,72	1,745	0,158
	Lise	87	4,19	0,61		
	Üniversite	82	3,95	0,71		
	Yüksek lisans	33	4,04	0,80		
Ego yönelimi	Ortaokul	40	3,27	1,05	0,696	0,555
	Lise	87	3,23	0,77		
	Üniversite	82	3,30	0,89		
	Yüksek lisans	33	3,05	0,80		
Hedef yönelimi	Ortaokul	40	3,74	0,75	0,720	0,541
	Lise	87	3,74	0,54		
	Üniversite	82	3,65	0,67		
	Yüksek lisans	33	3,58	0,62		

* $p<0,05$

Sporcuların eğitim durumuna göre hedef yönelim ölçeği ve alt boyutları puan ortalamalarını karşılaştırmak için ikiden fazla bağımsız grup karşılaştırılmasında ise tek yönlü varyans analizi (ANOVA) testi uygulanmıştır. Bunun sonucunda, sporcuların eğitim durumuna göre hedef yönelim ölçeği ve alt boyutları puan ortalamasının istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık göstermediği görülmektedir ($p>0,05$).

Tablo 8. Hedef yönelim ölçeği ve alt boyut ortalama puanlarının oynadığı lige göre karşılaştırmasını gösteren Kruskal Wallis testi sonuçları

	Oynadığı lig	N	Sıra Ort.	KW	P
Görev yönelimi	U-16	48	129,60	2,474	0,649
	1.lig	61	124,97		
	2.lig	58	124,16		
	Süper lig	62	110,79		
	Diğer	13	114,54		
Ego yönelimi	U-16	48	122,55	6,069	0,194
	1.lig	61	113,29		
	2.lig	58	118,09		
	Süper lig	62	122,82		
	Diğer	13	165,08		
Hedef yönelimi	U-16	48	127,81	3,629	0,459
	1.lig	61	116,48		
	2.lig	58	120,65		
	Süper lig	62	115,90		
	Diğer	13	152,27		

*p<0,05

İkiden fazla bağımsız grubu karşılaştırarak sporcuların yarıştığı lige göre Hedef Yönelim Ölçeği ve alt ölçeklerindeki ortalama puanları karşılaştırmak için Kruskal Wallis testi kullanılmıştır. Sonuç, hedef yönelimi ölçeği ve alt boyutlarına ilişkin ortalama puanların, sporcuların yarıştığı lige göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık göstermediğini göstermektedir. (p>0,05).

Tablo 9. Hedef yönelim ölçeği ve alt boyut ortalama puanlarının bu spordan gelir elde etme durumuna göre karşılaştırmasını gösteren t testi sonuçları

	Bu spordan gelir elde etme durumu	N	Ort.	SS	t	P
Görev yönelimi	Evet	67	4,11	0,69	0,416	0,678
	Hayır	175	4,07	0,69		
Ego yönelimi	Evet	67	3,16	0,88	-0,796	0,427
	Hayır	175	3,26	0,86		
Hedef yönelimi	Evet	67	3,67	0,64	-0,258	0,797
	Hayır	175	3,70	0,63		

*p<0,05

Sporcuların bu spordan elde ettikleri gelire göre hedef yönelimi ölçeğindeki ortalama puanlarını ve boyutunu karşılaştırmak için iki bağımsız grubu karşılaştırmak amacıyla

bağımsız t-testi kullanılmıştır. Sonuç, sporcuların bu spordan elde ettikleri gelire bağlı olarak hedef yönelimi ölçeği ve boyutlarına ilişkin ortalama puanların istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık göstermediğini göstermektedir. ($p>0,05$).

Tablo 10. Hedef yönelim ölçeği ve alt boyut ortalama puanlarının milli takımda görev alma durumuna göre karşılaştırmasını gösteren t testi sonuçları

	Milli takımda görev alma durumu	N	Ort.	SS	t	P
Görev yönelimi	Evet	93	4,09	0,69	0,146	0,884
	Hayır	149	4,08	0,69		
Ego yönelimi	Evet	93	3,06	0,88	-2,419	0,016*
	Hayır	149	3,34	0,85		
Hedef yönelimi	Evet	93	3,62	0,61	-1,433	0,153
	Hayır	149	3,74	0,64		

* $p<0,05$

Sporcuların milli takımda görev alma durumuna göre hedefe yönelim ölçeği ve boyutları puan ortalamalarını karşılaştırmak için iki bağımsız grup karşılaştırılmasında bağımsız t testi uygulanmıştır. Bunun sonucunda, sporcuların milli takımda görev alma durumuna göre hedefe yönelim ölçeği ego yönelimi boyutu puan ortalamasının istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık gösterdiği görülmektedir ($p<0,05$). Buna göre milli takıma katılmayanların ego yönelimi puan ortalaması katılanlardan büyük olduğu görülmüştür.

Tablo 11. Hedef yönelim ölçeği ve alt boyut ortalama puanlarının bu sporu yapma süresine göre karşılaştırmasını gösteren Tek Yönlü Varyans (ANOVA) Analizi sonuçları

	Bu sporu yapma süresi	N	On.	SS	F	P
Görev yönelimi	1-3 yıl	73	4,20	0,68	1,622	0,200
	4-7 yıl	81	4,00	0,71		
	8 ve üzeri yıl	88	4,06	0,69		
Ego yönelimi	1-3 yıl	73	3,29	0,90	0,338	0,713
	4-7 yıl	81	3,18	0,78		
	8 ve üzeri yıl	88	3,24	0,92		
Hedef yönelimi	1-3 yıl	73	3,78	0,66	1,239	0,292
	4-7 yıl	81	3,62	0,57		
	8 ve üzeri yıl	88	3,68	0,66		

* $p<0,05$

Sporcuların Hedef Yönelim Ölçeği ve alt ölçeklerindeki ortalama puanlarını spora katılım süresinin bir fonksiyonu olarak karşılaştırmak için, ikiden fazla bağımsız grubu karşılaştırmak için tek yönlü varyans analizi (ANOVA) testi uygulanmıştır. Sonuç, sporcuların

hedef yönelimi ölçeği ve alt boyutlarından aldıkları ortalama puanların, bu sporu yapma süresine bağlı olarak istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık göstermediğini göstermektedir ($p>0,05$).

Tablo 12. Sporda algılanan motivasyon ölçeği ve alt boyut ortalama puanlarının cinsiyete göre karşılaştırmasını gösteren t testi sonuçları

	Cinsiyet	N	Ort.	SS	t	P
Performans iklimi	Erkek	146	3,00	0,65	0,437	0,662
	Kadın	96	2,96	0,69		
Ustalık iklimi	Erkek	146	3,89	0,71	-0,435	0,664
	Kadın	96	3,93	0,69		
Sporda algılanan motivasyonel iklim	Erkek	146	3,38	0,56	0,065	0,949
	Kadın	96	3,38	0,57		

* $p<0,05$

Sporcuların Algılanan Motivasyon İklimi Ölçeği ve Spor Boyutları ortalama puanlarını cinsiyete göre karşılaştırmak amacıyla, iki bağımsız grubu karşılaştırmak için bağımsız bir t testi kullanıldı. Sonuç, sporcuların sporda algılanan motivasyon iklimi ölçeği ve parametrelerine ilişkin ortalama puanlarının cinsiyete göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık göstermediğini göstermektedir. ($p>0,05$).

Tablo 13. Sporda algılanan motivasyon ölçeği ve alt boyut ortalama puanlarının medeni duruma göre karşılaştırmasını gösteren t testi sonuçları

	Medeni durum	N	Ort.	SS	t	P
Performans iklimi	Bekar	184	2,98	0,67	-0,259	0,796
	Evli	58	3,01	0,68		
Ustalık iklimi	Bekar	184	3,93	0,67	0,962	0,337
	Evli	58	3,83	0,78		
Sporda algılanan motivasyonel iklim	Bekar	184	3,39	0,54	0,338	0,736
	Evli	58	3,36	0,64		

* $p<0,05$

Sporcuların medeni duruma göre sporda algılanan motivasyonel iklim ölçeği ve boyutları puan ortalamalarını karşılaştırmak için iki bağımsız grup karşılaştırılmasında bağımsız t testi uygulanmıştır. Bunun sonucunda, sporcuların medeni duruma göre sporda algılanan motivasyonel iklim ölçeği ve boyutları puan ortalamasının istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık göstermediği görülmektedir ($p>0,05$).

Tablo 14. Sporda algılanan motivasyon ölçeği ve alt boyut ortalama puanlarının yaşa göre karşılaştırmasını gösteren Kruskal Wallis testi sonuçları

	Yaş	N	Sıra Ort.	KW	P
Performans iklimi	13-15	50	118,84	1,229	0,942
	16-18	56	120,41		
	19-21	33	115,00		
	22-24	26	117,33		
	25-29	39	126,35		
	30 ve üzeri	38	130,13		
Ustalık iklimi	13-15	50	119,63	1,943	0,857
	16-18	56	126,82		
	19-21	33	118,30		
	22-24	26	106,08		
	25-29	39	125,82		
	30 ve üzeri	38	125,01		
Sporda algılanan motivasyonel iklim	13-15	50	121,93	1,257	0,939
	16-18	56	119,42		
	19-21	33	117,65		
	22-24	26	112,02		
	25-29	39	125,90		
	30 ve üzeri	38	129,32		

*p<0,05

Sporcuların yaşa göre sporda algılanan motivasyonel iklim ölçeği ve alt boyutları puan ortalamalarını karşılaştırmak için ikiden fazla bağımsız grup karşılaştırılmasında ise Kruskal Wallis testi uygulanmıştır. Bunun sonucunda, sporcuların yaşa göre sporda algılanan motivasyonel iklim ölçeği ve alt boyutları puan ortalamasının istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık göstermediği görülmektedir (p>0,05).

Tablo 15. Sporda algılanan motivasyon ölçeği ve alt boyut ortalama puanlarının eğitim durumuna göre karşılaştırmasını gösteren Tek Yönlü Varyans (ANOVA) Analizi sonuçları

	Eğitim Durumu	N	Ort.	SS	F	P
Performans iklimi	Ortaokul	40	2,85	0,74	0,735	0,532
	Lise	87	3,00	0,59		
	Üniversite	82	3,03	0,75		
	Yüksek lisans	33	2,98	0,56		
Ustalık iklimi	Ortaokul	40	3,82	0,88	1,200	0,311
	Lise	87	3,99	0,50		
	Üniversite	82	3,83	0,78		
	Yüksek lisans	33	4,01	0,71		
Sporda algılanan motivasyonel iklim	Ortaokul	40	3,27	0,69	0,821	0,483
	Lise	87	3,43	0,39		
	Üniversite	82	3,37	0,65		
	Yüksek lisans	33	3,42	0,52		

*p<0,05

Sporcuların eğitim durumuna göre algılanan motivasyon iklimi ölçeği ve spordaki alt boyutlarının ortalama puanlarını karşılaştırmak amacıyla ikiden fazla bağımsız grubu karşılaştırmak için tek yönlü varyans analizi (ANOVA) testi kullanıldı. Sonuç, sporda algılanan motivasyon iklimi ölçeği ve alt boyutlarına ilişkin ortalama puanların sporcuların eğitim durumuna göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık göstermediğini göstermektedir. ($p>0,05$).

Tablo 16. Sporda algılanan motivasyon ölçeği ve alt boyut ortalama puanlarının oynadığı lige göre karşılaştırmasını gösteren Kruskal Wallis testi sonuçları

	Oynadığı lig	N	Sıra Ort.	KW	P
Performans iklimi	U-16	48	113,07	1,639	0,802
	1.lig	61	121,42		
	2.lig	58	119,95		
	Süper lig	62	126,37		
	Diğer	13	136,69		
Uсталık iklimi	U-16	48	113,91	2,652	0,618
	1.lig	61	127,07		
	2.lig	58	114,47		
	Süper lig	62	124,42		
	Diğer	13	140,88		
Sporda algılanan motivasyonel iklim	U-16	48	114,53	2,379	0,666
	1.lig	61	122,48		
	2.lig	58	115,25		
	Süper lig	62	127,90		
	Diğer	13	140,00		

* $p<0,05$

Sporda Algılanan Motivasyon İklimi Ölçeği ve alt bölümlerinin sporcuların oynadığı lige göre ortalama puanlarını karşılaştırmak amacıyla ikiden fazla bağımsız grubu karşılaştırmak için Kruskal Wallis testi kullanıldı. Sonuç, sporda algılanan motivasyon iklimi ölçeği ve alt boyutlarına ilişkin ortalama puanların sporcuların spor yapma durumuna bağlı olarak istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık göstermediğini göstermektedir. ($p>0,05$).

Tablo 17. Sporda algılanan motivasyon ölçeği ve alt boyut ortalama puanlarının bu spordan gelir elde etme durumuna göre karşılaştırmasını gösteren t testi sonuçları

	Bu spordan gelir elde etme durumu	N	Ort.	SS	t	P
Performans iklimi	Evet	67	2,96	0,65	-0,316	0,753
	Hayır	175	2,99	0,68		
Uсталık iklimi	Evet	67	3,95	0,61	0,571	0,569
	Hayır	175	3,89	0,73		
Sporda algılanan <u>motivasyonel iklim</u>	Evet	67	3,39	0,50	0,091	0,928
	Hayır	175	3,38	0,58		

*p<0,05

Sporcuların o spordan elde ettiği gelirin bir fonksiyonu olarak ortalama ölçek puanlarını ve algılanan motivasyon ikliminin ölçümlerini karşılaştırmak için, iki bağımsız grubu karşılaştırmak amacıyla bağımsız bir t testi kullanıldı. Sonuçlar, algılanan motivasyon iklimi ölçeği ve spor ortalamalarının, sporcuların o spordan elde ettiği gelire bağlı olarak istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık göstermediğini göstermektedir. (p>0,05).

Tablo 18. Sporda algılanan motivasyon ölçeği ve alt boyut ortalama puanlarının milli takımda görev alma durumuna göre karşılaştırmasını gösteren t testi sonuçları

	Milli takımda görev alma durumu	N	Ort.	SS	t	P
Performans iklimi	Evet	93	3,00	0,62	0,325	0,745
	Hayır	149	2,97	0,70		
Uсталık iklimi	Evet	93	3,99	0,64	1,501	0,135
	Hayır	149	3,86	0,73		
Sporda algılanan <u>motivasyonel iklim</u>	Evet	93	3,43	0,50	1,025	0,307
	Hayır	149	3,35	0,60		

*p<0,05

İki bağımsız grubu karşılaştırmak için sporcuların algılanan motivasyon iklimi ölçeğindeki ortalama puanlarını ve takımdaki statülerine bağlı olarak spordaki parametreleri

karşılaştırmak için bağımsız t testi kullanıldı. Sonuçlar, sporcuların motivasyon iklimi ölçeğinden aldıkları ortalama puanların ve sporda algıladıkları boyutların, milli takımda mücadele edip etmemelerine göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık göstermediğini göstermektedir. ($p>0,05$).

Tablo 19. Sporda algılanan motivasyon ölçeği ve alt boyut ortalama puanlarının bu sporu yapma süresine göre karşılaştırmasını gösteren Tek Yönlü Varyans (ANOVA) Analizi sonuçları

	Bu sporu yapma süresi	N	Ort.	SS	F	P
Performans iklimi	1-3 yıl	73	2,94	0,70	0,504	0,605
	4-7 yıl	81	2,97	0,64		
	8 ve üzeri yıl	88	3,04	0,67		
Ustalık iklimi	1-3 yıl	73	3,93	0,72	0,082	0,921
	4-7 yıl	81	3,89	0,65		
	8 ve üzeri yıl	88	3,91	0,74		
Sporda algılanan <u>motivasyonel</u> iklim	1-3 yıl	73	3,36	0,59	0,189	0,828
	4-7 yıl	81	3,37	0,49		
	8 ve üzeri yıl	88	3,41	0,60		

* $p<0,05$

Sporcuların bu spora katılım süresine bağlı olarak algılanan motivasyon iklimi ölçeği ve alt boyutlarındaki ortalama puanlarını karşılaştırmak amacıyla ikiden fazla bağımsız gruba karşılaştırmak için tek yönlü varyans analizi (ANOVA) testi kullanıldı. . Sonuç olarak sporcuların sporda algılanan motivasyon iklimi ölçeği ve alt boyutlarına ilişkin ortalama puanlarının bu spora katılım süresine bağlı olarak istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık göstermediği görülmektedir. ($p>0,05$).

Tablo 20. Ölçekler ve boyutlarının korelasyon analizi sonuçları

Ölçek ve Boyutları	1	2	3	4	5	6
1.Görev yönelimi	1					
2.Ego yönelimi	0,336**	1				
3.Hedef yönelimi ölçeği	0,803**	0,831**	1			
4.Performans iklimi	0,225**	0,496**	0,447**	1		
5.Uсталık iklimi	0,393**	0,193**	0,354**	0,340**	1	
6.Sporda algılanan motivasyonel iklim ölçeği	0,364**	0,441**	0,494**	0,864**	0,768**	1

*p<0,05; **p<0,01; Pearson korelasyon

Değişkenler arasındaki korelasyon analizi sonuçları Tabloda verilmiştir. Görev yönelimi ile performans iklimi arasında istatistiksel olarak anlamlı ve pozitif yönlü ($r=0,225$, $p<0,01$), görev yönelimi ile usalık iklimi arasında istatistiksel olarak anlamlı ve pozitif yönlü ($r=0,393$, $p<0,01$), görev yönelimi ile sporda algılanan motivasyonel iklim ölçeği arasında istatistiksel olarak anlamlı ve pozitif yönlü ($r=0,364$, $p<0,01$) bir ilişki tespit edilmiştir.

Ego yönelimi ile performans iklimi arasında istatistiksel olarak anlamlı ve pozitif yönlü ($r=0,496$, $p<0,01$), ego yönelimi ile usalık iklimi arasında istatistiksel olarak anlamlı ve pozitif yönlü ($r=0,193$, $p<0,01$), ego yönelimi ile sporda algılanan motivasyonel iklim ölçeği arasında istatistiksel olarak anlamlı ve pozitif yönlü ($r=0,441$, $p<0,01$) bir ilişki tespit edilmiştir.

Hedef yönelimi ölçeği ile performans iklimi arasında istatistiksel olarak anlamlı ve pozitif yönlü ($r=0,447$, $p<0,01$), hedef yönelimi ölçeği ile usalık iklimi arasında istatistiksel olarak anlamlı ve pozitif yönlü ($r=0,354$, $p<0,01$), hedef yönelimi ölçeği ile sporda algılanan motivasyonel iklim ölçeği arasında istatistiksel olarak anlamlı ve pozitif yönlü ($r=0,494$, $p<0,01$) bir ilişki tespit edilmiştir.

Tablo 21. Sporda algılanan motivasyonel iklimin hedef yönelimi üzerindeki etkisini açıklamak için yapılan regresyon analizi sonuçları

Bağımlı Değişken	Bağımsız Değişken	β	t	P	VIF	Beta	F	Model (p)	Adjusted R2
Hedef yönelimi	Sabit	1,842	8,248	0,000*			38,986	0,000*	0,240
	Performans iklimi	0,350	6,188	0,000*	1,131	0,370			
	Uсталık iklimi	0,206	3,818	0,000*	1,131	0,228			

Durbin Watson test istatistiği=1,875

*p<0,05

Çalışma katılımcılarının sporda algıladıkları motivasyon ikliminin hedef yönelimleri üzerindeki etkisini açıklamak için çoklu doğrusal regresyon analizi yapılmıştır. F değerine karşılık gelen anlamlılık düzeyi dikkate alındığında kurulan modelin istatistiksel olarak anlamlı olduğu açıktır. (F=38,986; p<0,05). Bağımsız değişkenlere ait β katsayılarına t değeri ve anlamlılık seviyelerine bakıldığında; performans iklimi (t=6,188; β =0,350), ustalık iklimi (t=3,818; β =0,206) hedef yönelimi üzerinde istatistiksel olarak anlamlı bir etkisinin olduğu görülmektedir (p<0,05). Bu durumda performans iklimi, ustalık ikliminden elde edilen skorlar düzeyi arttıkça, hedef yönelim düzeyinin artacağı söylenebilir. Hedef yönelimi üzerindeki değişimin %24,0'ının sporda algılanan motivasyonel iklim boyutlarıyla açıklandığı görülmektedir (Düzenlenmiş R^2 =0,240). Bağımsız değişkenler arasında çoklu bağlantının varlığını gösteren VIF değerleri kontrol edildiğinde 10'dan küçük olması nedeniyle çoklu bağlantının olmadığı görülmüştür. Durbin Watson değeri 1,5 ile 2,5 arasındadır, kurulan modelin otokorelasyon sorunu olmadığı görülmüştür. Performans iklimi hedefe yönelim üzerindeki etkisi ustalık iklimine göre daha fazladır (Beta=0,370).

Tablo 22. Hedef yönelimin sporda algılanan motivasyonel iklim üzerindeki etkisini açıklamak için yapılan regresyon analizi sonuçları

Bağımlı Değişken	Bağımsız Değişken	β	t	P	VIF	Beta	F	Model (p)	Adjusted R2
Sporda algılanan motivasyonel iklim	Sabit	1,826	9,280	0,000*			39,276	0,000*	0,241
	Görev yönelimi	0,197	4,085	0,000*	1,127	0,243			
	Ego yönelimi	0,232	6,038	0,000*	1,127	0,360			

Durbin Watson test istatistiği=1,875

*p<0,05

Çalışma katılımcılarının hedef yönelimlerinin sporda algılanan motivasyon iklimi üzerindeki etkisini açıklamak için çoklu doğrusal regresyon analizi yapıldı. F değerine karşılık gelen anlamlılık düzeyi dikkate alındığında kurulan modelin istatistiksel olarak anlamlı olduğu görülmektedir. (F=39,276; p<0,05). Bağımsız değişkenlere ait β katsayılarına t değeri ve anlamlılık seviyelerine bakıldığında; görev yönelimi (t=4,085; β =0,197), ego yönelimi (t=6,038; β =0,232) sporda algılanan motivasyonel iklim üzerinde istatistiksel olarak anlamlı bir etkisinin olduğu görülmektedir (p<0,05). Bu durumda görev yönelimi, ego yöneliminden elde edilen skorlar düzeyi artıkça, sporda algılanan motivasyonel iklim düzeyinin artacağı söylenebilir. Sporda algılanan motivasyonel iklimdeki çeşitliliğin %24,1'inin hedef yönelimi yönleriyle açıklandığı görülebilir (düzeltilmiş R^2 =0,241). Bağımsız değişkenler arasında çoklu bağlantının varlığını gösteren VIF değerleri kontrol edildiğinde 10'dan küçük olması nedeniyle çoklu bağlantının olmadığı görüldü. Durbin Watson değeri 1,5 ile 2,5 arasında olup, Kurulan modelin otokorelasyonunda sorun olmamıştır. Ego yönelimi sporda algılanan motivasyonel iklim üzerindeki etkisi görev yönelimine göre daha fazladır (Beta=0,360).

5. TARTIŞMA

Araştırma çim hokeyi sporcularının hedef yönelimi ve algılanan motivasyonel iklim düzeylerinin ne durumda olduğunu değinilen değişkenler açısından araştırmak ve sporcuların hedef yönelimleri ve motivasyonel iklim algıları arasındaki ilişkiyi incelemek için yapılmıştır.

Buna göre;

Araştırmadan elde edilen bulgular çim hokeyi sporcularının cinsiyete göre hedef yönelim ölçeği boyutları puan ortalamasının istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık göstermediği görülmektedir (Tablo 4). Bireysel branşlara oranla çim hokeyi gibi iş birliğine dayanan spor dallarında takımdaşlık önemlidir, bu sebeple cinsiyet faktörünün hedef yöneliminde belirginliği daha az olabilir. Cinsiyete bakılmaksızın erkek ve kadın sporcular ortak rol modellerden etkilenebilirler, bu durumda cinsiyete bağlı hedef yönelimini azaltabileceği söylenebilir.

Literatürde Duda ve Hom (50) ve Ötkan ve arkadaşlarının (62) hedef yönelimin cinsiyete göre anlamlı farklılık göstermeyen ve bizim çalışmamızla benzerlik gösteren çalışmaları yer almaktadır. Bunun yanı sıra, Walling ve Duda (63) lise öğrencilerinin hedef yönelimlerini belirlemek amacıyla yaptığı araştırmada kız öğrencilerin görev yönelimi puanlarının erkek öğrencilerden daha yüksek olduğu sonucuna ulaşmışlardır. Duda'nın (64) üniversite ve lise bireysel ve takım sporu sporcuları üzerinde yaptığı araştırma, kadın sporcuların erkek sporculara göre daha fazla görev odaklı olduğunu ve erkek sporcuların kadın sporculardan daha yüksek ego yönelim puanlarına sahip olduğunu ortaya çıkardı. Altıntaş'ın (65) çeşitli spor dallarındaki sporcular arasında yaptığı araştırmada, kadın sporcuların hem görev hem de ego yönelim puanlarının erkek sporculara göre daha yüksek olduğu sonucuna ulaşmış ve kadın sporcuların erkeklere oranla hedef yönelimlerinin daha yüksek olduğu sonucu ortaya çıkmıştır.

Çim hokeyi sporcularının medeni durum değişkenine göre hedef yönelim ölçeği boyutları puan ortalamasının istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık göstermediği görülmektedir (Tablo 5). Çim hokeyi gibi takım sporları sporcuların evli veya bekar gibi durumlarına bakılmaksızın her kesim tarafından rahatlıkla oynanabileceğinden medeni durum değişkeninin hedef belirleme üzerinde direkt bir etkisi olmadığı sonucuna varılabileceği düşünülmektedir. Takım sporlarında medeni durumdan çok ekip başarısı ve takım merkezli düşünme ön plandadır.

Çim hokeyi sporcularının yaş değişkenine göre hedef yönelim ölçeği boyutları puan ortalamasının istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık göstermediği görülmektedir (Tablo 6). Takım ruhunun ön planda olduğu çim hokeyi sporunda sporcular yaşa bakılmaksızın uzun vadeli ve benzer hedef yönelimlerine sahip olabilirler. Farklı yaş gruplarındaki sporcular benzer antrenman metotları ve antrenör tutumlarıyla karşılaşmaları sporcuların hedef yönelimlerindeki farklılıkları ortadan kaldıracabileceği söylenebilir. Yapılacak daha kapsamlı çalışmalar yaşın hedef belirleme üstündeki etkisini daha net ortaya konmasını sağlayabilir.

Üngür'ün (66) amatör ve profesyonel futbolcularda yaptığı araştırma yaş ve hedef yönelim arasında anlamlı ilişkinin ortaya çıkmadığı sonucuna ulaşmış ve bizim araştırmamızla paralellik göstermiştir. Çavdarlı (67) ise liseli sporcular üzerine yaptığı araştırmada görev ve ego yönelimleri ile yaş değişkeni arasında anlamlı bir farklılık olduğu çalışması yer almaktadır. Çalışmada küçük yaştaki liseli sporcuların büyük yaştaki sporculardan daha fazla ego yönelimli olduğu sonucu çıkmıştır.

Çim hokeyi sporcularının eğitim durumu değişkenine göre hedef yönelim ölçeği boyutları puan ortalamasının istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık göstermediği görülmektedir (Tablo 7). Sporcuların hedef yönelimleri belirlenirken eğitim durumunu tek başına ele almak yeterli olmayabilir. Sporcuların bireysel özellikleri, tecrübeleri ve motivasyonları da önemli rol oynar. Çim hokeyi sporcuları çoğunlukla benzer rekabet ve antrenman süreçlerinden geçtikleri için eğitim düzeylerinin hedef belirlemede etkisinin kısıtlı olabileceği söylenebilir.

Özsarı ve Çetin (68) amatör futbolcuların görev ve ego yönelimleri eğitim durumu değişkenine göre karşılaştırıldığı araştırmasında bizim çalışmamızla benzer şekilde anlamlı farklılık bulunmamıştır. White ve Zillner (69) eğitim seviyesinin görev düzeyini ve ego yönelimini etkileyebileceğini savunmuştur. Lise sporcularının daha ego odaklı, rekreasyonel üniversite sporcularının ise daha görev odaklı olduğunu ileri sürmektedir.

Çim hokeyi sporcularının oynadığı lig değişkenine göre hedef yönelim ölçeği boyutları puan ortalamasının istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık göstermediği görülmektedir (Tablo 8). Takım bilincinin ön planda olduğu çim hokeyi gibi sporlarda oyuncular farklı liglerde oynasalar da benzer öğrenme teknikleri ve antrenman metotlarından geldikleri için hedef yönelimleri benzer olabilir. Lig klasmanı fark etmeksizin tüm sporcularda rekabet düzeyi çoğunlukla üst seviyededir bu durumda hedef yönelim ve motivasyonlarında benzerlikler çıkmasını sağlayabilir.

Özsarı ve Çetin (68) amatör futbolcular üzerinde yaptıkları araştırma, oynadıkları değişken kategoriye bağlı olarak görevlerinde ve ego yönelimlerinde önemli farklılıklar

buldu. U-19 hariç U-16 ve U-13 kategorisindeki sporcuların hedef yönelim göstergelerinin birbirine yakın olduğu görüldü. Öte yandan sporcuların ego yönelimleri incelendiğinde yetişkinlerin ego yönelimli davranış göstergelerinin ortalamalarının U-16, U-14, U13 kategorisindeki sporculara göre daha yüksek olduğu sonucu ortaya çıkmıştır.

Çim hokeyi sporcularının spordan gelir elde etme değişkenine göre hedef yönelim ölçeği boyutları puan ortalamasının istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık göstermediği görülmektedir (Tablo 9). Takım sporlarında çoğunlukla ekibe olan güven ve bağlılık o sporda elde edilecek maddi gelirden daha ön plandadır. Çünkü, sporcular ekip için gösterdikleri mücadeleyi daha kıymetli görürler. Sporcuların kazandıkları maddi gelir genellikle eşit sayılacak düzeydedir. Dolayısıyla, bu etkenlere baktığımızda elde edilen kazanç, görev ve ego yönelimlerini belirlemede ikincil bir öneme sahip olabilir. Toy (70) serbest stil, grekoromen stil ve tüm güreşçilerin aylık gelir değişkeni ile ego ve görev yönelimi alt boyutu puanları açısından anlamlı bir farklılıkların ortaya çıkmadığı çalışması bizim çalışmamızla benzerlik göstermektedir.

Sporcuların takımdaki statülerine göre ölçekteki ortalama puanları ve hedef yönelim parametrelerini karşılaştırmak amacıyla iki bağımsız grubu karşılaştırmak için bağımsız t-testi kullanıldı. Sonuç, hedef yönelimi ölçeğinin ego yönelimi boyutu ortalama puanının, katılımcıların milli takımda performans gösterip göstermemesine bağlı olarak istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık gösterdiğini göstermektedir. ($p<0,05$) (Tablo 10). Buna göre milli takıma katılmayanların ego yönelimi puan ortalaması katılanlardan büyük olduğu görülmüştür. Milli takımda görev almayan sporcular çoğunlukla kişisel performanslarına daha çok odaklanabilirler, daha az mücadele ortamı içinde kaldıkları için kendi ekiplerinde daha öne çıkma ve liderliği ele almak gibi durumlar ortaya çıkabilir bu durumlar ego yönelimlerinin fazla olmasını beraberinde getirmiş olabilir. Milli takımda bulunmayan sporcular, kendilerini ispatlama ve takımda daha kıymetli bir rol alma ihtiyacı hissedebilirler. Bu durumda, ego yönelimi yüksek oyuncular ortaya çıkarabilir. Bazen de oyuncular milli takıma seçilme süreci fırsat eşitsizliğinden dolayı zor olabilir. Bu durum sporcularda hayal kırıklığı ve aşırı rekabet duygusunun ortaya çıkarmasıyla ego yönelimlerini artırabilirler. Fakat, milli takımda oynama değişkenini anlamak için daha fazla çalışma yapılması gerekmektedir.

Kaygusuz ve arkadaşlarının (71) beden eğitimi ve spor yüksekokulu öğrencileri örnekleminde, Gencer (72) güreşçiler üzerine yaptığı çalışma ve Toy (47) serbest stil, grekoromen stil ve tüm güreşçiler üzerine yaptıkları araştırmalarda milli takımlarda bulunma

değişkenlerine göre hedef yönelimi alt boyutları olan görev ve ego yönelimi ortalama puanları bakımından anlamlı bir farklılıklar bulunmamıştır.

Çim hokeyi sporcularının sporda geçirdiği yıl değişkenine göre hedef yönelim ölçeği boyutları puan ortalamasının istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık göstermediği görülmektedir (Tablo 11). Çim hokeyi gibi takım kültür ve dinamikleri ön planda olduğu branşlarda deneyim faktöründen ziyade antrenör yaklaşımı ve takımın iç yapısı önemlidir. Sporcuların tecrübeleri çoğunlukla takımda geçirdikleri süreyle ilgilidir. Fakat farklı tecrübedeki oyuncular benzer eğitim ve antrenman metotlarına tabi oldukları için hedef yönelimlerinde benzer deneyimler ortaya çıkmasına sebep olabilir.

Güler ve Bulut (73) fitness antrenörleri üzerine yaptığı çalışmada, Üngür (66) amatör ve profesyonel futbolcular üzerine yaptığı çalışmada, Toy (70) serbest stil, grekoromen stil ve tüm güreşçiler örnekleminde, Özsarı ve Çetin (68) amatör futbolcular özelinde yaptıkları araştırmalar bizim çalışmamızı destekler nitelikte hedef yönelimi ve sporda geçirilen yıl, deneyim değişkeni arasında anlamlı farklılıklar bulunmamıştır.

Karaca (74) üniversiteler arası spor müsabakalarına katılan sporcular üzerine yaptığı çalışmada daha uzun spor deneyimine sahip katılımcıların yüksek görev odaklı, düşük ego odaklı hedefleri olduğu görülmektedir. Miçoğulları ve Göksu (75) tarafından yapılan araştırmada, hedef yönelimi düzeyinde deneyimli diyebileceğimiz sportif tecrübesi daha fazla olan hentbolcuların, daha az sportif tecrübesi olan oyunculara göre daha görev odaklı oldukları bulunmuştur.

Hedef yönelimi teorileri, spor psikolojisi alanında, özellikle de çim hokeyi gibi takım sporlarında geniş bir uygulama alanı bulmuştur. Sporcuların motivasyonunu, performansını ve genel spor deneyimini anlamada önemli bir araç olan hedef yönelimi teorileri hem sporcuların bireysel hedeflerini hem de takım hedeflerini incelemek için kullanılmıştır. Yeterlilik hedef yönelimi veya öğrenme hedef yönelimi sporcuların kendi yeteneklerini ve becerilerini geliştirmeye odaklandıkları zamanlarda gözlenir. Sporcular, daha fazla teknik beceri kazanmak, taktiksel anlayışlarını geliştirmek veya fiziksel kondisyonlarını artırmak gibi özel hedeflere ulaşmayı hedefler. Bu hedef yönelimini benimseyen sporcular, genellikle mücadeleler ve zorluklar karşısında daha dayanıklıdır çünkü onları öğrenme fırsatları olarak görürler (26).

Çim hokeyi gibi takım sporlarında, hedef yönelimi teorileri takım dinamiklerini ve takım performansını anlamada özellikle değerlidir. Takımların hedefleri genellikle takımın genel performansını geliştirmek, belirli bir rakibi yenmek veya belirli bir sıralamaya ulaşmak gibi genel hedeflerle ilgilidir. Aynı zamanda, takım içindeki bireysel hedef yönelimleri de

takım dinamiklerini ve performansını etkileyebilir. Hedef yönelimi teorileri çim hokeyi ve diğer spor dallarında sporcuların motivasyonunu ve performansını anlamada önemli bir araçtır. Hedef yönelimi teorileri, sporcuların ve takımların hedeflerini ve bu hedeflerin motivasyon ve performans üzerindeki etkilerini anlamada kritik bir rol oynar.

Çim hokeyi sporcularının algılanan motivasyonel iklim ustalık performans iklimi yönelimlerinin cinsiyet, medeni durum, yaş, öğrenim durumu, oynadığı lig, spordan gelir elde etme durumu, mili takımda olma ve sporda geçirdiği yıl değişkenlerine göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık göstermediği görülmektedir. Bu bulguların alt sebeplerini incelediğimizde şu yorumları yapabiliriz:

Çim hokeyi sporcularının algılanan motivasyonel iklim puanlarının cinsiyet değişkenine göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık göstermediği görülmektedir (Tablo 12). Takım başarısının ön planda olduğu çim hokeyi gibi sporlar çoğunlukla adalet ve ekip ruhu üzerine inşa edilir. Sporcular cinsiyet üzerinden değil kabiliyet ve yetenekleri ile kabul görür. Bu sebeple cinsiyet faktörünün motivasyonel iklim üzerindeki etkisinin pek fazla olmayacağı söylenebilir. Bizim çalışmamızdan farklı olarak Altıntaş (65) farklı spor dallarındaki sporcularla yapmış olduğu çalışmada kadın sporcuların ustalık iklimi puanlarının performans iklimi puanlarına göre daha yüksek olduğu, aynı durumun erkek sporcular için de geçerli olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Çim hokeyi sporcularının algılanan motivasyonel iklim puanlarının medeni durum değişkenine göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık göstermediği görülmektedir (Tablo 13). Sporcuların motivasyonel iklim durumlarını evli veya bekar olmaları tek başına etkilemeyebilir. Sporcuların medeni durumlarının yanında bireysel hedefleri ve kariyer yönelimleri ön plana alınarak motivasyonel iklim konusu incelenebilir.

Çim hokeyi sporcularının algılanan motivasyonel iklim puanlarının yaş değişkenine göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık göstermediği görülmektedir (Tablo 14). Sporcuların antrenman düzeyleri her yaşa özel değil genel olarak yaşa duyarlı olarak hazırlandığı için motivasyonel iklim benzerlikleri ortaya çıkabilir. Benzer yarış ve antrenman ortamında bulunan sporcular ortak deneyimler yaşarlar. Bu benzer deneyimler, farklı yaş gruplarındaki oyuncuların yaşa bağlı motivasyonel iklim yönelimlerinde farklılıkların meydana gelmesini önleyebilir. Üngür (66) farklı yaş gruplarına ayrılan sporcular üzerine yaptığı çalışmada, Çekiç ve Kurt (76) ise futbol oyuncularını örnekleminde gerçekleştirdiği araştırmada yaş faktörü ve motivasyonel iklim alt boyutları olan performans ve ustalık iklimi puanlarında arasında anlamlı farklılık bulunmamıştır. Çalışmalar bu bulguları ile araştırmamıza destek verir niteliktedir.

Çim hokeyi sporcularının algılanan motivasyonel iklim puanlarının eğitim durumu değişkenine göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık göstermediği görülmektedir (Tablo 15). Takım oyunlarında genellikle eğitim düzeyine bakılmaksızın ortak hedefler ve rekabet ortamı oluşturulur, çim hokeyi gibi sporlar her kesim tarafından ulaşılabilir ve eşit şartlarda oynandığı için eğitim düzeyinin motivasyonel iklim üzerindeki etkisi sınırlı olabileceği düşünülmektedir. Bizim çalışmamızla benzer olarak Üngür (66) farklı yaş gruplarına ayrılan sporcular üzerine yaptığı çalışmada farklı eğitim seviyesine sahip sporcuların motivasyonel iklim alt boyutlarında anlamlı bir farklılık bulunmamıştır. Bunun yanı sıra, Çekiç (77) farklı mevkilerde oynayan futbolcular üzerine yaptığı çalışmada eğitim seviyesi ilköğretim olan sporcuların performans iklimi puanı, üniversite eğitim seviyesi olan sporcuların performans iklimi puanından daha yüksektir sonucuna ulaşmıştır.

Çim hokeyi sporcularının algılanan motivasyonel iklim puanlarının oynadığı lig değişkenine göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık göstermediği görülmektedir (Tablo 16). Çim hokeyi sporcuları farklı liglerde oynasalar da benzer antrenman ve yarış ortamında yer alırlar. Takım kültürü, spor normları ve maç ortamları lig düzeyi ne olursa olsun benzerdir. Bu durumlar motivasyonel iklimin farklı lig düzeylerinde benzer sonuçlar çıkarmasına sebep olabilir. Bizim çalışmamızdan farklı olarak Üngür (66) futbolcular üzerine yaptığı çalışmada, amatör futbolcuların ustalık iklimi ve performans iklimi düzeylerinde profesyonel futbolculardan daha yüksek skorlar elde ettiği sonucuna ulaşmıştır.

Çim hokeyi sporcularının algılanan motivasyonel iklim puanlarının spordan gelir elde etme değişkenine göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık göstermediği görülmektedir (Tablo 17). Takım sporları için bireysel başarıdan daha önemli olan takım başarısıdır. Sporcular çoğunlukla bireysel performans ve takımın hedefleri için mücadele eder. Takım başarısı bireysel gelir elde etme durumunda daha üstündür. Takım için mücadele etme ve dayanışma önemli bir motivasyonel iklim oluştururken, spordan gelir elde etme değişkeni önemli farklılıklar çıkarmayacağı düşünülmektedir.

Çim hokeyi sporcularının algılanan motivasyonel iklim puanlarının milli takımda oynama değişkenine göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık göstermediği görülmektedir (Tablo 18). Milli takımda bulunma tüm sporcular için ortak bir gurur kaynağıdır. Milli takımda hedefi çoğunlukla kişisel hedeflerin üstünde gelir. Bu durumlarda sporcularda ortak bir yönelim ve motivasyon ortamı oluşturur. Bizim çalışmamıza paralel olarak Gencer (72) güreşçiler üzerinde yaptığı çalışmada milli olma durumu ile algılanan motivasyonel iklim arasında anlamlı düzeyde farklılığın olmadığı sonucuna ulaşmıştır.

Çim hokeyi sporcularının algılanan motivasyonel iklim puanlarının sporu yapma süresi değişkenine göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık göstermediği görülmektedir (Tablo 19). Çim hokeyi gibi takım sporlarında oyunculara sunulan eşit imkanlar ve yarış ortamları sporda geçirilen süreye bağlı motivasyon iklim farklarını ortadan kaldırabilir. Üngür (66) spor yapma süresi bakımından farklı deneyim gruplarında olan sporcular ile Altıntaş (65) spor deneyimine göre yapılan kadın ve erkek sporcuların algılanan güdüsel iklim puanları arasında bir fark olmadığı sonucu ortaya çıkmış ve bizim bulgularımızla benzerlik göstermektedir.

Algılanan motivasyonel iklimin spor ortamlarındaki etkisi incelendiğinde sporcuların performansını, takım içi etkileşimlerini ve genel motivasyonlarını belirleyen önemli bir faktör olarak kabul edilir. Çim hokeyi gibi takım sporlarında, motivasyonel iklim genellikle takımın başarısının kritik bir unsuru olarak kabul edilir. Motivasyonel iklimin çim hokeyi ve diğer sporlarda kullanılmasının bir başka önemli yönü, sporcuların motivasyonunun ve öz yeterlik algısının geliştirilmesidir. Sporculara birlikte çalışmayı ve birtakım olarak hedeflere ulaşmayı teşvik eder. Bu, takımın genel performansını artırabilir ve sporcular arasında daha güçlü bir sosyal bağ oluşturabilir.

Algılanan motivasyonel iklimin çim hokeyi ve diğer sporlarda kullanılması, sporcuların motivasyonunu ve performansını etkileyebilir ve bu nedenle bu alandaki başarıyı belirleyebilir. Bu, spor psikolojisi ve koçluk uygulamaları için önemli sonuçlar doğurur, çünkü bu motivasyonel iklimin nasıl şekillendirileceği ve yönetileceği üzerinde önemli bir etkiye sahip olabilir (26).

Araştırmaya katılanların hedef yönelimin sporda algılanan motivasyonel iklim üzerindeki etkisini açıklamak üzere çoklu doğrusal regresyon analizi yapılmıştır. Bağımsız değişkenlere ait β katsayılarına t değeri ve anlamlılık seviyelerine bakıldığında; görev yönelimi ($t=4,085$; $\beta =0,197$), ego yönelimi ($t=6,038$; $\beta =0,232$) sporda algılanan motivasyonel iklim üzerinde istatistiksel olarak anlamlı bir etkisinin olduğu görülmektedir ($p<0,05$) (Tablo 22). Bu durumda görev yönelimi, ego yöneliminden elde edilen skorlar düzeyi artıkça, sporda algılanan motivasyonel iklim düzeyinin artacağı söylenebilir. Ego yönelimi sporda algılanan motivasyonel iklim üzerindeki etkisi görev yönelimine göre daha fazladır ($Beta=0,360$).

Araştırmaya katılanların sporda algılanan motivasyonel iklimin hedef yönelimi üzerindeki etkisini açıklamak üzere çoklu doğrusal regresyon analizi yapılmıştır. Bağımsız değişkenlere ait β katsayılarına t değeri ve anlamlılık seviyelerine bakıldığında; performans iklimi ($t=6,188$; $\beta =0,350$), ustalık iklimi ($t=3,818$; $\beta =0,206$) hedef yönelimi üzerinde

istatistiksel olarak anlamlı bir etkisinin olduğu görülmektedir ($p<0,05$) (Tablo 21). Bu durumda performans iklimi, ustalık ikliminden elde edilen skorlar düzeyi artıkça, hedef yönelim düzeyinin artacağı söylenebilir. Performans iklimi hedefe yönelim üzerindeki etkisi ustalık iklimine göre daha fazladır ($Beta=0,370$).

Hedef yönelimi ve motivasyonel iklim arasındaki ilişkiyi incelenen birçok önemli araştırma bulunmaktadır. Bu çalışmalar, iki kavram arasındaki etkileşimi ve bunların bireylerin motivasyonu, performansı ve genel davranışları üzerinde nasıl bir etkisi olduğunu belirlemeye çalışmışlardır. Örneğin, Dweck (51) ego odaklı bir hedef yöneliminin, ego odaklı bir motivasyonel iklimi teşvik edebileceğini ve bunun da bireylerin performans üzerine odaklanmalarını ve başkalarına göre daha iyi olma isteklerini artırabileceğini ileri sürmüştür. Benzer şekilde, görev odaklı bir hedef yöneliminin, görev odaklı bir motivasyonel iklimi teşvik edebileceği ve bu da bireylerin öğrenme ve yetenek geliştirmeye daha fazla odaklanmalarına yardımcı olabileceği belirtilmiştir.

Nicholls (31) tarafından yürütülen bir başka araştırma, motivasyonel iklimin, bireylerin hedef yönelimlerini şekillendirebileceğini ve bu da onların motivasyon ve performans düzeylerini etkileyebileceğini göstermiştir. Araştırma, ego odaklı bir iklimin, bireylerin ego odaklı hedeflere yönelme olasılıklarını artırabileceğini, görev odaklı bir iklimin ise, bireylerin görev odaklı hedeflere yönelme olasılıklarını artırabileceğini belirtmiştir.

Son olarak, Ames ve Archer (78) motivasyonel iklimin ve hedef yöneliminin, sporcuların öz-yeterlik algıları üzerinde nasıl bir etkisi olduğunu incelemiştir. Araştırma, görev odaklı bir hedef yönelimi ve motivasyonel iklimin, bireylerin kendilerine olan güvenlerini ve dolayısıyla performanslarını artırabileceğini belirtmiştir.

Bu araştırmalar, hedef yönelimi ve motivasyonel iklim arasındaki ilişkinin, sporcuların motivasyonu ve performansı üzerinde nasıl bir etkisi olduğunu anlamamızı sağlar. Bu ilişkiyi anlamak, koçların ve spor psikologlarının sporcuları motive etmek ve performanslarını artırmak için etkili stratejiler geliştirmelerine yardımcı olabilir.

Çim hokeyi, taktiksel beceri, strateji, koordinasyon ve yoğun fiziksel çaba gerektiren bir takım sporudur. Bu, hedef yönelimi ve motivasyonel iklimin bu spora özgü dinamikler üzerinde önemli bir etkisi olduğu anlamına gelir.

Hedef yönelimi, çim hokeyi sporcularının performans hedeflerini belirlemelerine yardımcı olabilir. Görev odaklı sporcular, becerilerini geliştirmeye ve öğrenmeye odaklanırken, ego odaklı sporcular, başkalarına kıyasla üstün olmayı hedefleyebilir. Ancak, bu iki hedef yöneliminin çim hokeyindeki etkileri, takımdaki motivasyonel iklimle yakından ilintilidir.

Görev odaklı bir motivasyonel iklim, çim hokeyi sporcularının yeteneklerini geliştirmek ve yeni beceriler öğrenmek için daha fazla motivasyon bulmalarını sağlar. Bu tür bir iklim, sporcular arasında iş birliği ve takım çalışmasını teşvik eder, bu da genellikle takımın genel performansını artırır. Öte yandan, ego odaklı bir motivasyonel iklim, rekabeti teşvik eder ve bu, bazı sporcuların performanslarını artırmalarına yardımcı olabilir. Ancak, bu tür bir iklim aynı zamanda stres ve kaygıyı artırabilir, bu da performansı olumsuz etkileyebilir.

Çim hokeyi üzerindeki etkileri açısından, hedef yönelimi ve motivasyonel iklim arasındaki ilişki, sporcunun motivasyonu, öz yeterlilik algısı ve genel performansı üzerinde önemli bir etkiye sahip olabilir. Görev odaklı bir hedef yönelimi ve motivasyonel iklim, sporcuların yeteneklerini geliştirmek ve yeni beceriler öğrenmek için daha fazla çaba sarf etmelerini teşvik ederken, ego odaklı bir hedef yönelimi ve motivasyonel iklim, sporcuların başkalarına göre üstün olmayı hedeflemelerini teşvik edebilir.

Ancak, çim hokeyi gibi takım sporlarında, başarı genellikle takımın genel performansına, iş birliğine ve taktiksel stratejiye bağlıdır. Bu nedenle, en etkili hedef yönelimi ve motivasyonel iklim kombinasyonu hem bireysel performansı hem de takım performansını dikkate alan bir yaklaşım olabilir.

6. SONUÇ VE ÖNERİLER

Araştırmada bulunan ölçeklerin ortalamaları görev yönelimi 4,08, ego yönelimi 3,23, hedef yönelimi ölçeği 3,69, performans iklimi 2,99, ustalık iklimi 3,91, sporda algılanan motivasyonel iklim ölçeği 3,38 olduğu tespit edilmiştir.

Sporcuların cinsiyete göre hedef yönelim ölçeği ve sporda algılanan motivasyonel iklim ölçeği boyutları puan ortalamasının istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık göstermediği sonucuna ulaşılmıştır ($p>0,05$).

Sporcuların medeni duruma göre hedef yönelim ölçeği ve sporda algılanan motivasyonel iklim ölçeği boyutları puan ortalamasının istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık göstermediği sonucuna ulaşılmıştır ($p>0,05$).

Sporcuların yaşa göre hedef yönelim ölçeği ve sporda algılanan motivasyonel iklim ölçeği boyutları puan ortalamasının istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık göstermediği sonucuna ulaşılmıştır ($p>0,05$).

Sporcuların eğitim durumuna göre hedef yönelim ölçeği ve sporda algılanan motivasyonel iklim ölçeği boyutları puan ortalamasının istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık göstermediği sonucuna ulaşılmıştır ($p>0,05$).

Sporcuların oynadığı lige göre hedef yönelim ölçeği ve sporda algılanan motivasyonel iklim ölçeği boyutları puan ortalamasının istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık göstermediği sonucuna ulaşılmıştır ($p>0,05$).

Sporcuların spordan gelir elde etme durumuna göre hedef yönelim ölçeği ve sporda algılanan motivasyonel iklim ölçeği boyutları puan ortalamasının istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık göstermediği sonucuna ulaşılmıştır ($p>0,05$).

Sporcuların milli takımda görev alma durumuna göre hedefe yönelim ölçeği ego yönelimi boyutu puan ortalamasının istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık gösterdiği görülmektedir ($p<0,05$). Buna göre milli takıma katılmayanların ego yönelimi puan ortalaması katılanlardan büyük olduğu görülmüştür.

Sporcuların milli takımda görev alma durumuna göre algılanan motivasyonel iklim ölçeği boyutları puan ortalamasının istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık göstermediği sonucuna ulaşılmıştır ($p>0,05$).

Sporcuların spor yapma süresine göre hedef yönelim ölçeği ve sporda algılanan motivasyonel iklim ölçeği boyutları puan ortalamasının istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık göstermediği sonucuna ulaşılmıştır ($p>0,05$).

Bağımsız değişkenlere ait β katsayılarına t değeri ve anlamlılık seviyelerine bakıldığında; görev yönelimi ($t=4,085$; $\beta =0,197$), ego yönelimi ($t=6,038$; $\beta =0,232$) sporda algılanan motivasyonel iklim üzerinde istatistiksel olarak anlamlı bir etkisinin olduğu görülmektedir ($p<0,05$). Bu durumda görev yönelimi, ego yöneliminden elde edilen skorlar düzeyi artıkça, sporda algılanan motivasyonel iklim düzeyinin artacağı sonucuna ulaşılmıştır. Ego yönelimi sporda algılanan motivasyonel iklim üzerindeki etkisi görev yönelimine göre daha fazladır sonucu çıkmıştır ($Beta=0,360$).

Bağımsız değişkenlere ait β katsayılarına t değeri ve anlamlılık seviyelerine bakıldığında; performans iklimi ($t=6,188$; $\beta =0,350$), ustalık iklimi ($t=3,818$; $\beta =0,206$) hedef yönelimi üzerinde istatistiksel olarak anlamlı bir etkisinin olduğu görülmektedir ($p<0,05$). Bu durumda performans iklimi, ustalık ikliminden elde edilen skorlar düzeyi artıkça, hedef yönelim düzeyinin artacağı sonucuna ulaşılmıştır. Performans iklimi hedefe yönelim üzerindeki etkisi ustalık iklimine göre daha fazladır sonucu çıkmıştır ($Beta=0,370$).

Öneriler

Bu araştırma takım sporu üzerine yapılmıştır. Bireysel sporlar ve farklı branşlar üzerine çalışmalar yapılması spor psikolojisi literatürüne katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Spor psikolojisi literatürüne katkı sağlaması amacı ile; spor alanındaki taraftar antrenör, yönetici, hakem gibi farklı unsurlarda sürece dahil edilebilir.

Sporcuların branş farklılıkları dikkate alınarak yapılacak yeni çalışmalar branşlar arasındaki farkın ortaya koyması açısından önemli olacağı düşünülebilir.

Sporcular; öz farkındalıklarını artırmak, ne üzerinde çalışmaları gerektiğine karar vermek, önemli gördükleri özellikleri geliştirmek adına kendilerini motive etmek, kendileri için hedefler belirlemek ve performanslarını geliştirmek için daha fazla sorumluluk almak adına bu uygulamayı kullanabilirler. İlgili literatür incelendiğinde alanda daha fazla çalışmaya ihtiyaç duyulduğunu görmekteyiz. Bu sebeple araştırmacılar tekniğin etkinliğini araştırmak için farklı yaş grupları, farklı branşlar, farklı mevkiler, farklı ölçek kombinasyonları ve antrenörün sürece dahiliyeti ile performans profili uygulamasını çalışmalarına dahil edebilirler.

7. KAYNAKLAR

1. Butler, R. J., & Hardy, L. The performance profile: Theory and application. *The sport psychologist*, 1992; 6(3), 253-264.
2. Hardy, L., & Jones, G. Current issues and future directions for performance- related research in sport psychology. *Journal of Sports Sciences*, 1994; 12(1), 61-92.
3. Butler, R. Performance profiling: Assessing the way forward. *Sports psychology in performance*, 1997; 33-48.
4. Butler, R. J., Smith, M., & Irwin, I. The performance profile in practice. *Journal of Applied Sport Psychology*, 1993; 5(1), 48-63.
5. Atabeyoğlu, C., & Gündoğan, N., Çim hokeyi 70 yıl aradan sonra yeniden Türkiye’de. *Olimpiyat Dergisi*, 1996; 5: 81-83.
6. Gökçek, Z. Çim hokeyi federasyonu genel sekreteri ile ‘Türkiye çim hokeyi federasyonunun bugünkü yapısı’, konulu görüşme. (25 Ekim 2006)., Ankara. 2006.
7. Anders, E., & Myers, S. Field hockey: steps to success. *champaign: Human Kinetics*. (2008).
8. Nissim, R. Evolution of hockey the fascinating facts. Hong Kong: Impressions Design & Print Limited, 2004; p.2-4.
9. Drabik, J. Children and Sports Training: How Your Future Champions Should Exercise to Be Healthy, Fit, and Happy. Island Pond, VT: Stadion. 1996.
10. Eskiyecek, C.G. Çim hokeyinde penaltı kornerde farklı şut tekniklerinin 3 boyutlu biyomekaniksel analizi. Doktora Tezi, Kocaeli Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Kocaeli. 2017.
11. Okumuş, Y. Hokey’in tarihi gelişimi ve Türkiye geneline yayılması için ideal bir model. Lisans Bitirme Tezi, Gazi Üniversitesi, Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu, Spor Yöneticiliği Bölümü, Ankara. 2005.
12. Temeloğlu, E. Tüketicilerin Kişilik Algıları ve Yeniden Satın Alma Davranışları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi: Otel İşletmelerinde Bir Araştırma. Balıkesir Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Balıkesir. 2014.
13. Locke, E. A. ve Latham, G. P. A Theory of Goal Setting & Task Performance. *The Academy of Management Review*, 1991; 16 (2), 212-247.

14. Toros T., “Genç Basketbolcuların Oyunda Kalma Süreleri İle Hedef Perspektif Yaklaşımı. Yaşam Doyumu ve Algılanan Motivasyonel İklim Arasındaki İlişki”. Spor Bilimleri Dergisi Hacettepe Journal Of Sport Sciences. 2005; S.16. s.50-63.
15. Yıldızlı, H. ve Saban, A. & Baştuğ, M. Öğretmeye Yönelik Hedef Yönelimi Ölçeği’nin Türkçe’ye Uyarlanması. İlköğretim Online, 2016; 15 (4), 1254-1267.
16. Subaşı, M. ve Taş, Y. Öğrencilerin Fen Bilimleri Dersindeki Hedef Yönelimlerinin Sınıf Ortamı Hedef Algıları ile Yordanması. Trakya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 2017; 7 (2), 306-321.
17. Üzbe, N. Başarı Hedef Yönelimi, Benlik Saygısı ve Akademik Başarının Kendini Engellemeyi Yordamadaki Rolü(Yayımlanmış Yüksek Lisans Tezi). Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara. 2013.
18. Ames, C. Classrooms: Goals, structures, and student motivation. Journal of educational psychology, 1992; 84(3), 261.
19. Ağbuğa, B. 3 x 2 Başarı Hedef Modeli Ölçeğinin Türk Lisans Öğrencileri İçin Geçerlik ve Güvenirlik Çalışması. Hacettepe Journal of Sport Sciences, 2014; 25 (3), 109–117.
20. Uluç, E. A. ve Akçakoyun, F. Bocce Sporcularının Hedef Yönelimlerinin Spora Bağlılıkları Üzerindeki Rolü: Çanakkale İli Örneği. Akdeniz Spor Bilimleri Dergisi, 2021; 4 (3), 424-437.
21. Kurt, U. ve Taş, Y. Prediction of students' strategies for doing science homework by parental support and students' goal orientation. Pegem Eğitim ve Öğretim Dergisi, 2019; 9(2), 585-604.
22. Genç, G. A. ve Göksu, V. Lise Öğrencilerinin Başarı Hedef Yönelimleri ile Fizik Öğrenmeye Yönelik Akademik Motivasyonlarının Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi. Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 2019; 16 (44), 307-331.
23. Buldur, S. ve Doğan, A. Performansa Dayalı Tekniklerle Yürütülen Biçimlendirmeye Yönelik Değerlendirme Sürecinin Öğrencilerin Hedef Yönelimlerine Etkisi. Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi (H.U. Journal of Education). 2017; 32 (1), 143-167.
24. Kösterelioğlu, İ., Çelen, Ü., Kösterelioğlu, M. A. ve Ahıska, R. Lise Öğrencilerinin Başarı Amaç Yönelimleri. Journal of Human Sciences, 2019; 16 (2), 662-678.
25. Çakaloğlu, E., Akyüz, O., Sulu, B. ve Bayar, P. Profesyonel Futbolcularda Hedef Yöneliminin Motivasyonel Yönelim Üzerinde Etkisi. Spormetre, 2019; 17 (4), 265-274

26. Toros T, Koruc Z. Hedef yönelimleri ve algılanan motivasyonel iklim arasındaki ilişki. Hacettepe Üniversitesi Spor Bilimleri Dergisi, 2005; 16(3) ss. 135-145.
27. Arıburun, B. ve Aşçı, F. H. Amerikan Futbolu Oyuncularında Hedef Yönelimi Ve Algılanan Güdüsel İklim. Spormetre Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi, 2005; 3(3), 111-114.
28. Elliot, A. J. Approach and avoidance motivation and achievement goals. Educational Psychologist, 1999; 34(3), 169-189.
29. Pintrich, P. R. An achievement goal theory perspective on issues in motivation terminology, theory, and research. Contemporary Educational Psychology, 2000; 25, 92-104.
30. Elliot, A. J., Murayama, K. ve Pekrun, R. A 3×2 achievement goal model. Journal of Educational Psychology, 2011; 103(3), 632-648.
31. Nicholls, J. G. Achievement motivation: Conceptions of ability, subjective experience, task choice, and performance. Psychological Review, 1984; 91(3), 328-346.
32. Anderman, E. M. ve Maehr, M. L. Motivation and schooling in the middle grades. Review of Educational Research, 1994; 64(2), 287-309.
33. Dweck, C. S., & Leggett, E. L. A social-cognitive approach to motivation and personality. Psychological review, 1988; 95(2), 256.
34. Middleton, M. J. ve Midgley, C. Avoiding the demonstration of lack of ability: An underexplored aspect of goal theory. Journal of Educational Psychology, 1997; 89(4), 710-718.
35. Elliot, A. J. ve Harackiewicz, J. M. Approach and avoidance achievement goals and intrinsic motivation: A mediational analysis. Journal of Personality and Social Psychology, 1996; 70(3), 461-475.
36. Elliot, A. J. ve Church, M. A. A hierarchical model of approach and avoidance achievement motivation. Journal of Personality and Social Psychology, 1997; 72(1), 218-232.
37. Elliot, A. J. Approach and avoidance motivation and achievement goals. Educational Psychologist, 1999; 34(3), 169-189.
38. Elliot, A. J. ve McGregor, H.A. A 2×2 Achievement Goal Framework. Journal of Personality and Social Psychology, 2001; 80(3), 501-519.
39. Yerdelen, S., Padir, M.A. Adaptation of the 3×2 Achievement Orientation Scale for Teachers into Turkish: Validity-Reliability Study, Bartın University Faculty of Education Journal, 2017; 6 (3), p. 1027-1039.

40. Barron, K. E. ve Harackiewicz, J. M. Achievement goals and optimal motivation: Testing multiple goal models. *Journal of Personality and Social Psychology*, 2001.
41. Duda, J. L., & Nicholls, J. Dimensions of achievement motivation in schoolwork and sport. *Journal of Educational Psychology* , 1992; 84 (3), 290-299.
42. Gano-Overway, L. A., & Ewing, M. E. A longitudinal perspective of the relationship between perceived motivational climate, goal orientations, and strategy use. *Research quarterly for exercise and sport*, 2004; 75(3), 315-325.
43. Petherick, C. M., & Markland, D. The development of a goal orientation in exercise measure (GOEM). *Measurement in Physical Education and Exercise Science*, 2008; 12(2), 55-71.
44. Wells, M. S., Ellis, G. D., Arthur-Banning, S. G., & Roark, M. Effect of staged practices and motivational climate on goal orientations and sportsmanship in community youth sport experiences. *Journal of Park and Recreation Administration*, 2006; 24 (4), 64-85.
45. Zizzi, S. J., Keeler, L. A., & Watson II, J. C. The interaction of goal orientation and stage of change on exercise behavior in college students. *Journal of Sport Behavior*, 2006; 29(1).
46. Tenenbaum, G., Eklund C.R. *Handbook of Sport Psychology*, John Wiley & Sons, Inc., Hoboken, New Jersey, Canada 2007.
47. Waldron, J. J., & Krane, V. Motivational climate and goal orientation in adolescent female softball players. *Journal of Sports Behavior* , 2005, 28 (4), 375-391
48. Toros, T. Elit ve elit olmayan erkek basketbolcularda hedef yönelimi, güdüsel (motivasyonel) iklim ve hedeflerin özgünlük, güçlük derecesi özelliklerinin yaşam doyumuna etkisi. Yüksek Lisans Tezi. Mersin: Mersin Üniversitesi: Sağlık Bilimleri Enstitüsü. 2001.
49. Roberts G.C, Ommundsen Y. Effect of goal orientation on achievement beliefs, cognition and strategies in team sport. *Scand J Med Sci Sport*, 1996; 6, 46-56.
50. Duda, J. L., & Hom, H. L. Interdependence between the perceived and self-reported goal orientations of young athletes and their parents. *Pediatric Exercise Science*, 1993; 5, 234-241.
51. Dweck, C. S. Motivational processes affecting learning. *American Psychologist*, 1986; 41(10), 1040–1048.
52. Gümüş H, Saraçlı S, Ömür FK, Doğanay G, Kurtipek S, Ortaöğretim öğrencilerinde fair play kavramı. *International Journal of Science Culture and Sport*. 2016; 4(2): 430-438.
53. Karasar, N. *Bilimsel Araştırma Yöntemi*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım. 2015.

54. Duda, J.L. Motivation in sport setting: A goal perspective approach. In Roberts, G.C. (Eds.), *Motivation in Sport and Exercise*, Champaign, Illinois: Human Kinetics, 1992; pp. 57 – 91.
55. Toros, T. Sporda Görev ve Ego Yönelim Ölçeği –SGEYÖ-Nin Türk Sporcuları İçin Güvenirlilik ve Geçerlilik Çalışması, *Spor Bilimleri Dergisi*, 2004; 15(3), 155-166.
56. Walling, M. D., Duda, J. L., & Chi, L. The perceived motivational climate in sport questionnaire: Contrust and predictive validity. *Journal of Sport Exercise Psychology*, 1993; 15, 172- 183.
57. Tavşancıl, E. Tutumların Ölçülmesi ve SPSS İle Veri Analizi. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım. 2005.
58. Shao, A. T. *Marketing Research: An Aid to Decision Making*, Cincinnati, Ohio: South-Western/Thomson Learning. 2002.
59. Armutlu, İ. H. *İşletmelerde uygulamalı istatistik*. 2. Basım. İstanbul: Alfa Yayınevi. 2008.
60. Kul, S. Uygun istatistiksel test seçim kılavuzu. *Plevra Bülteni*, 2014; 8, 26-29.
61. Sümbüloğlu, K. & Sümbüloğlu, V. *Biyoistatistik*. 12. Baskı. Hatiboğlu Yayınevi. 2007.
62. Ötkan, C. Ç., Demir, G. T., & Halıcı, A. Examination of group cohesiveness levels and goal orientations of basketball players. *SHS Web of Conferences*. 2017; 37, s. 01041. Budapest: EDP Science.
63. Walling, M.D. & Duda, J.L. Goals and their associations with beliefs about success in the perceptions of the purpose of physical education. *J Teaching in Physical Education*, 1995; 14, 140-156.
64. Duda, J. L. Goal perspectives, participation and persistence in sport. *International journal of sport psychology*. 1989.
65. Altıntaş, A. Sporcuların hedef yönelimleri, algılanan güdüsel iklimleri ve algılanan fiziksel yeterliklerinin cinsiyete ve deneyim düzeyine göre karşılaştırılması. Yüksek Lisans Tezi. Ankara: Ankara Üniversitesi, 2010.
66. Üngür, Gamze, *Amatör Ve Profesyonel Futbolcularda Hedef Yönelimi Ve Algılanan Motivasyonel İklim Arasındaki İlişki*, İzmir: Ege Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi. 2009.
67. Çavdarlı, Ş., Aslan, A. *Liseli Sporcularda Görev ve Ego Yönelimleri İle Sporda Stresle Başa Çıkma Stratejileri Arasındaki İlişki*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Mersin Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Mersin. 2013.

68. Özşarı, A., ve Çetin, M. Ç. Amatör futbolcuların görev ve ego yönelimlerinin çeşitli değişkenler açısından incelenmesi. Uluslararası Güncel Eğitim Araştırmaları Dergisi, 2019; 5(2), 99- 109.
69. White SA, Zellner SR. Applied research the relationship between goal orientation, beliefs about the causes of sport success, and trait anxiety among high school, intercollegiate, and recreational sport participants. The Sport Psychologist. 2014; 58-72.
70. Toy A.B., Serbest ve grekoromen stil güreşçilerin hedef yönelimi ve yaşam doyumu ilişkisi, Yüksek Lisans Tezi, Çorum Hitit Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Beden Eğitimi ve Spor Ana Bilim Dalı, Çorum. 2015.
71. Kaygusuz, Ş., Körmükçü, Y. ve Adalı, H. Beden eğitimi ve spor yüksekokulu öğrencilerinin yaşam doyum durumları ile sporda görev ve ego yönelimi durumlarının bazı değişkenler tarafından incelenmesi. International Journal of Science Culture and Sport, 2016; 4(3), 65-72.
72. Gencer, E. Hedef yöneliminin yordayıcısı olarak algılanan motivasyonel iklim: Güreşçiler üzerine bir araştırma. SPORMETRE Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi, 2021; 19(3), 71-80.
73. Güler, M., & Bulut, M. Fitess Antrenörlerinin görev ve ego yönelimi durumları. Journal of Global Sport and Education Research, 2022; 5(2), 109-117.
74. Karaca, K. Üniversiteler Arası Spor Müsabakalarında Yarışan Sporcuların Hedef Yönelimlerinin Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi. Sivas: Yüksek Lisans Tezi, Sivas Cumhuriyet Üniversitesi, 2018.
75. Miçooğulları, B. O., ve Göksu, Y. Profesyonel Kadın Hentbol Sporcularının Hedef Yönelimi ve Zihinsel Dayanıklılık Becerilerinin Bazı Değişkenlere Göre İncelenmesi. Türkiye Spor Bilimleri Dergisi, 2022; 6(1), 51-60.
76. Çekiç, Ö., & Kurt, C. Farklı mevkilerde oynayan futbolcularda hedef yönelimi ve algılanan motivasyonel iklim arasındaki ilişki. International Journal of Sport, Exercise and Training Sciences, 2017; 3 (3), 93-102.
77. Çekiç, Ö. Farklı Mevkilerde Oynayan Futbolcuların Hedef Yönelimi Ve Algılanan Motivasyonel İklim Özellikleri Arasındaki İlişki. (Yüksek Lisans Tezi) Trakya Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı, Edirne. 2018.

78. Ames, C., & Archer, J. Achievement goals in the classroom: Students' learning strategies and motivation processes. *Journal of Educational Psychology*, 1988; 80(3), 260–267.

8. TABLOLAR DİZİNİ

Sayfa No

Tablo 1. Araştırmada kullanılan ölçekler ve alt boyutlarına ilişkin güvenirlik analizi sonuçları	19
Tablo 2. Sporcuların tanıtıcı bilgileri.....	21
Tablo 3. Ölçekler ve alt boyutlarının ortalama puanlarının dağılımı.....	22
Tablo 4. Hedef yönelim ölçeği ve alt boyut ortalama puanlarının cinsiyete göre karşılaştırmasını gösteren t testi sonuçları	22
Tablo 5. Hedef yönelim ölçeği ve alt boyut ortalama puanlarının medeni duruma göre karşılaştırmasını gösteren t testi sonuçları	23
Tablo 6. Hedef yönelim ölçeği ve alt boyut ortalama puanlarının yaşa göre karşılaştırmasını gösteren Kruskal Wallis testi sonuçları.....	23
Tablo 7. Hedef yönelim ölçeği ve alt boyut ortalama puanlarının eğitim durumuna göre karşılaştırmasını gösteren Tek Yönlü Varyans (ANOVA) Analizi sonuçları	24
Tablo 8. Hedef yönelim ölçeği ve alt boyut ortalama puanlarının oynadığı lige göre karşılaştırmasını gösteren Kruskal Wallis testi sonuçları	25
Tablo 9. Hedef yönelim ölçeği ve alt boyut ortalama puanlarının bu spordan gelir elde etme durumuna göre karşılaştırmasını gösteren t testi sonuçları.....	25
Tablo 10. Hedef yönelim ölçeği ve alt boyut ortalama puanlarının milli takımda görev alma durumuna göre karşılaştırmasını gösteren t testi sonuçları.....	26
Tablo 11. Hedef yönelim ölçeği ve alt boyut ortalama puanlarının bu sporu yapma süresine göre karşılaştırmasını gösteren Tek Yönlü Varyans (ANOVA) Analizi sonuçları ...	26
Tablo 12. Sporda algılanan motivasyon ölçeği ve alt boyut ortalama puanlarının cinsiyete göre karşılaştırmasını gösteren t testi sonuçları	27
Tablo 13. Sporda algılanan motivasyon ölçeği ve alt boyut ortalama puanlarının medeni duruma göre karşılaştırmasını gösteren t testi sonuçları.....	27
Tablo 14. Sporda algılanan motivasyon ölçeği ve alt boyut ortalama puanlarının yaşa göre karşılaştırmasını gösteren Kruskal Wallis testi sonuçları	28
Tablo 15. Sporda algılanan motivasyon ölçeği ve alt boyut ortalama puanlarının eğitim durumuna göre karşılaştırmasını gösteren Tek Yönlü Varyans (ANOVA) Analizi sonuçları.....	28

Tablo 16. Sporda algılanan motivasyon ölçeği ve alt boyut ortalama puanlarının oynadığı lige göre karşılaştırmasını gösteren Kruskal Wallis testi sonuçları	29
Tablo 17. Sporda algılanan motivasyon ölçeği ve alt boyut ortalama puanlarının bu spordan gelir elde etme durumuna göre karşılaştırmasını gösteren t testi sonuçları	30
Tablo 18. Sporda algılanan motivasyon ölçeği ve alt boyut ortalama puanlarının milli takımda görev alma durumuna göre karşılaştırmasını gösteren t testi sonuçları	30
Tablo 19. Sporda algılanan motivasyon ölçeği ve alt boyut ortalama puanlarının bu sporu yapma süresine göre karşılaştırmasını gösteren Tek Yönlü Varyans (ANOVA) Analizi sonuçları	31
Tablo 20. Ölçekler ve boyutlarının korelasyon analizi sonuçları	32
Tablo 21. Sporda algılanan motivasyonel iklimin hedef yönelimi üzerindeki etkisini açıklamak için yapılan regresyon analizi sonuçları	33
Tablo 22. Hedef yönelimin sporda algılanan motivasyonel iklim üzerindeki etkisini açıklamak için yapılan regresyon analizi sonuçları	34

9. EKLER

Ek 1 – Anket

Değerli Çim Hokeyi Sporcuları,

Bu araştırma, bilimsel amaçlı olup başka bir amacı yoktur ve sizlere herhangi bir sorumluluk yüklememektedir. Sorulara, samimi, objektif ve tarafsız olarak cevap vermeniz araştırma bulgularının geçerli olması için gereklidir. Değerli zamanınızı ayırdığınız için çok teşekkür ederiz. Sonuçlar toplu olarak değerlendirileceğinden isim yazmanıza gerek yoktur.

Tabloların içerisinde yer alan soruyu ve soruyla ilgili tüm seçenekleri dikkatle okuduktan sonra uygun seçeneğin yanındaki parantezin içine (X) işaretleyiniz.

KİŞİSEL BİLGİLER					
1. Cinsiyetiniz:	() Erkek	() Kadın	2. Medeni Haliniz:	() Bekar	() Evli
3. Yaşınız:	() 13-15	() 16-18	() 19 ve 21	() 22-24	() 25-29
	() 30 ve üzeri				
4.Öğrenim Durumu:	() İlkokul	() Ortaokul	() Lise	() Üniversite	
	() Yüksek Lisans				
5. Hangi ligde Oynuyorsunuz:	() U-16	() 1.lig	() 2.Lig	() Süper lig	
	() Diğer				
6.Bu Spordan Gelir elde ediyor musunuz:	() Evet		() Hayır		
7.Milli Takımda görev aldınız mı:	() Evet		() Hayır		
8. Kaç yıldır bu sporu yapıyorsunuz:	() 1-3 arası		() 4-7 arası	() 8 ve üzeri	

TEOSQ- Hedef Yönelimi (Görev ve Ego Yönelim) Ölçeği

.	Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum
Oyun veya beceriyi yapabilen tek kişi ben olduğumda KENDİMİ SPORDA ÇOK BAŞARILI					

HİSSEDERİM.					
Yeni bir beceri öğrendiğimde ve bu beceri bende daha çok uygulama isteği uyandırdığında KENDİMİ SPORDA ÇOK BAŞARILI HİSSEDERİM					
Arkadaşılarımdan daha iyi yapabildiğimde KENDİMİ SPORDA ÇOK BAŞARILI HİSSEDERİM					
Diğerleri benim kadar iyi yapamadığında KENDİMİ SPORDA ÇOK BAŞARILI HİSSEDERİM.					
Uygulaması eğlenceli bir şey öğrendiğimde KENDİMİ SPORDA ÇOK BAŞARILI HİSSEDERİM					
Benim başarılı, diğerlerinin başarısız olduğunda KENDİMİ SPORDA ÇOK BAŞARILI HİSSEDERİM.					
Çok deneyerek yeni bir beceriyi öğrendiğimde					

KENDİMİ SPORDA ÇOK BAŞARILI HİSSEDERİM.					
Sıkı çalıştığımda KENDİMİ SPORDA ÇOK BAŞARILI HİSSEDERİM.					
En fazla sayı/ gol/ puan / skor vs. ben yaptığımda KENDİMİ SPORDA ÇOK BAŞARILI HİSSEDERİM.					
Öğrendiğim bir şey bende daha fazla uygulama isteği uyandırdığında KENDİMİ SPORDA ÇOK BAŞARILI HİSSEDERİM.					
En iyi ben olduğumda KENDİMİ SPORDA ÇOK BAŞARILI HİSSEDERİM					
Öğrendiğim bir beceriye gerçekten doğru yaptığıma inandığımda KENDİMİ SPORDA ÇOK BAŞARILI HİSSEDERİM.					
Elimden gelenin en iyisini yaptığımda					

KENDİMİ SPORDA ÇOK BAŞARILI HİSSEDERİM.					
---	--	--	--	--	--

Sporda Algılanan Motivasyonel İklim Ölçeği

	Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum
1- Bu takımda, oyuncular, takım arkadaşlarından daha iyi oynadıklarında, kendilerini iyi hissederek					
2-Bu takımda, sıkı çalışma ödüllendirilir					
3- Bu takımda, oyuncular bir hata yaptıklarında cezalandırılır					
4- Bu takımda, koçlar, oyuncuların iyi olmadıkları becerilerde gelişmelerini sağlarlar					
5- Bu takımda, amaç her oyunda daha da ileri gitmektir					
6- Bu takımda, oyuncular, hataları yüzünden oyundan çıkartılır-kenara alınır					
7- Bu takımda, takım arkadaşlarından daha iyi oynamak önemlidir					
8- Bu takımda, koçlar					

dikkatlerinin çoğunu “yıldız” oyunculara verir					
9 Bu takımda, diğerlerinden daha iyi oynamak önemlidir					
10- Bu takımda, oyuncular spor dalı etkinlikleri hakkında daha fazla şeyler öğrenmek istedikleri için çok sıkı çalışırlar					
11- Bu takımda, koçlar, bazı oyuncuları diğerlerinden daha fazla tercih ederler					
12- Bu takımda, oyuncular, takım arkadaşlarından daha iyi oynamaya teşvik edilirler					
13- Bu takımda, oyuncular, eksik yönleri üzerine çalışmak için teşvik edilirler					
14- Bu takımda, herkes en fazla sayıyı/golü/ puanı/ skoru vs. atmayı ister					
15- Bu takımda, herkes takımda önemli bir role sahip olduğunu hisseder					
16- Bu takımda, koçlar, bizden yeni beceriler denememizi isterler					
17- Bu takımda, oyuncular, kendilerine					

denk bir takımla eşleştirildiklerinde oynamaktan hoşlanırlar					
18- Bu takımda, sadece “en iyi “oyuncular koçlar tarafından “fark edilir”					
19- Bu takımda, oyuncuların çoğu oyunda oynar					
20- Bu takımda, oyuncular, hata yapmaktan korkarlar					
21- Bu takımda, oyuncuların sadece birkaçı yıldız oyuncu olabilir					